

Dagboek van Ir.F.W.Th.van Oordt.
van 1 t/m 15 Januari 1930.

-0-

1 Januari. Verschillende personen opgezocht, die vroeger onder my gewerkt hebben by de wegen-aanleg in dit gewest, aangezien het werk in Zuid-Garoet een deskundige uitvoerder noodig heeft. Het teekenwerk raakt ten achter, niet tegenstaande de hulp van derden te Garoet. Er zullen nog eenige teeken-
*n*aars noodig zyn, wil het ontwerp van de wegverbetering Pameungpeuk-Tjisangiri begin Maart gereed zyn.

Het dagboek van 16 t.m 31 December afgemaakt en begrootingen opgemaakt voor het onderhoud van de wegen Pameungpeuk-K.M.5 (Bangbajang), K.M.5-Tjibaregbeg en Tjisangiri-Pasir Oentjal.

2 Januari. Bespreking met het Hoofd van het 2^e district te Bandoeng betreffende de ontwerpen van de overbruggingen van de Tjipaäs, de Tjibarengkok, de Tjipeutjang, en de Tjiawi. Ir.Gomperts heeft zich kunnen vereenigen met het ontwerp van de brug op doorgaande liggers over de Tjiawi en gaf in overweging de ontwerpen spoedig in te dienen, omdat in Februari de Provinciale Waterstaat het druk heeft met de voorbereiding van de werken, welke in 1931 in uitvoering moeten komen.

Ook kan hy accoord gaan met myn denkbeeld om daarna in uitvoering te brengen de overbruggingen van de Tjib^aelengbeng, de Tjikawoeng de Tjidjantaké, de Tjidjambé, ^{de Tjibera,} (en de Tjitjeleng met de bydrage van de ondernemingen. Het vervoer per vrachtauto kan na het gereedkomen van deze kunstwerken plaats hebben tot de Tjibera ^{Tjibaregbeg} d.i. ^{+ 9.5} 8.7 K.M. van Pameungpeuk. Tegen dien tyd kunnen de bruggen en duikers tusschen de Tjibaloekan en de Tjisangiri ook gereed zyn. Het transport per mansvracht heeft dan plaats over \pm 2.7 K.M.

De gepensioneerde Opzichter van de B.O.Werken F.K.Manupassa is genegen om de uitvoering te leiden op een salaris van f 400.-'smaands. Met 1 Februari ^{kan} zal hy in dienst komen.

's Middags met een taxi naar Garoet.

3 Januari. De heer Risch zou heden op myn kantoor komen, doch is van morgen naar Weltevreden vertrokken; hy heeft my gisterenmiddag vruchteloos opgebeld om my op de hoogte van de gewyzigde plannen te brengen. Het dagboek laten tikken; de verantwoording van 16 t/m 30 November opgemaakt. Met den heer Noordhoek Hegt afgesproken, dat ik den 5en ^{de} ~~naar~~ Miramare zal komen.

Het ontwerp van de type-teekening van een betonbuisduiker \emptyset 0.40 M. is gereed^ggekomen.

Begonnen aan het ontwerp van de brug Tjidjambé, een kanaalbrug met liggers van 10 Meter lengte.

Een concept-brief voor Gedelegeerden opgemaakt en verzonden voor de aanbidding van de ontwerpen van de Tjipaäs, Tjibarengkok, en Tjipeutjang, gelegen in den weg van Fameungpeuk naar Tjisangiri.

4 Januari. Het dagboek van 16 t/m 31 December 1929 en de verantwoording van 16 t/m 30 November 1929 verzonden. Ingediend de begrootingen voor het onderhoud van den afvoerweg. Gewerkt aan het ontwerp van de brug Tjidjambé.

Besproken de ontwerpen van de overbruggingen van de Tjisangiri (2 overspanningen van 25 Meter elk) en van de Tjibaregbeg (liggerbrug van 16 M); de ontwerpen zyn gecalqueerd en de begrootingen van kosten opgemaakt: deze laatste moeten door my worden nagekeken. Het ontwerp van de brug op doorgaande liggers Tjibaregbeg (7+13+7) Meter wordt opgewerkt, gecalqueerd en begroot.

's Avonds telefonisch gesproken met den Heer Risch, die van Batavia is teruggekomen.

5 Januari. 's Morgens met een taxi naar de Tjikaso, die met de auto niet gepasseerd kon worden. Verder te paard naar de Tjisangiri. Aan de loods by de Tjikawoeng was nog niet begonnen, omdat voor een prys van f 0.80 per M² nog geen liefhebbers zyn te vinden. Geloopen naar de Tjibabaloekan. Gerapporteerd werd, dat 20 van de 25 koelies na 4 dagen werken waren weggelopen. Met de uitgraving van het voorblok was men gevorderd tot

+ 18.58 M., zoodat nog 2.³~~3~~ M. dieper gegraven moet worden. Het water stond hier \pm 0.70 M. in dit gedeelte van de put. De irrigatie-pomp was opgesteld doch moesten de kleppen gerepareerd worden. Het achterblok was gegraven tot + 19.58 M. en moet dus nog 3.⁸~~3~~ M. dieper worden gegraven. Er is 2 M³ kalk geleverd. De 1ste brander van roode cement is met de levering begonnen; de 2e brander was bezig met branden. Voor beton voor de gewelven is steenslag geleverd. Met de auto naar Tjidjeroek gereden. De ploeg voor het onderhoud van den weg (mensen van Tjibaregbeg) is sedert 25 December niet meer opgekomen; allen liggen met malaria.

6 Januari. Voor het wegdeel Pasir Oentjal-Tjidjeroek, afstand 2.5 K.M. een staat van waterdoorlaten opgemaakt.

In dit wegdeel zyn noodig:

8 doorlaten \emptyset 0.40 M.

5 " " \emptyset 0.60 "

2 " " \emptyset 0.80 "

1 duiker

1 brug

dus totaal 17 kunstwerken.

Mandoer Ardjan heeft bericht gekregen, dat zyn kind zwaar ziek ligt; om welke reden hy een kort verlof vroeg. Gereden naar de Tjibabaloekan om de werkzaamheden te regelen, Moeite gedaan voor een 2e handpomp voor deze put.

's Middags een telefoon-bericht van den Heer Risch, dat de typiste Mevrouw Lentze ontslag heeft gevraagd, nadat 's morgens het rapport van den Heer Risch met haar is besproken.

's Avonds te Tjidjeroek de werklysten van Ardjan nagekeken en de uitbetaling verzorgd.

7 Januari. Het overbruggingspunt van de Tjipangisikan in Miramare-Oost opgenomen en afgesproken, dat dit zal worden in kaart gebracht. Vermoedelyk zal hier een brug van 14 M. spanning moeten komen. Met den Heer Wickel verder besproken de bouw van zyn woning en over de tuinverdeeling. De woning zal bevatten:

hoofdgebouw: een voorgalery 5 x 7 Meter
 " eetkamer 6 x 8 Meter
 " kantoor 5 x 5 Meter
 2 slaapkamers van 2 x 4.5 x 6 Meter
 met badkamer en W.C.

bygebouw: een keuken 3.5 x 4.5 Meter
 2 goedangs 2 x 3.5 x 3.5 "
 2 bedienden-kamers 2 x 3.5 x 3 "
 1 kamer voor de schryvers 5 x 5 "

Uit Nederland ontvangen het connossement, de verpakkingslyst, enz. van de yzeren vakwerkbrug Tjibabaloekan.

De Heer Wickel kan zich vereenigen met myn voorstel om voor de tuinverdeeling gebruik te maken van myn opnemers, die einde van deze maand vry komen.

8 Januari. Gewerkt aan de nota van toelichting voor de ontwerpen van de kunstwerken Tjipaäs, Tjibarengkok, en Tjipeutjang. Van den Controleur de Man vernomen:

1° dat voor de wegverbetering Pameungpeuk-Tjisangiri door het Gouvernement in 1930 geen subsidie gegeven kan worden.

2° dat op de begrooting van het Regentschap Garoet voor deze weg een bedrag van f — is opgebracht voor dit jaar.

Hierover zullen nadere inlichtingen worden ingewonnen.

9 Januari. Met den Heer Noordhoek Hegt naar de Tjipangisikan, waar in November j.l. de brug is weggeslagen. Hier zal een brug van 12 Meter noodig zyn; een goed punt van overbrugging aangetroffen; dit zal worden opgenomen.

Daarna naar de Tjibabaloekan voor contrôle op de werkzaamheden. De 2e brander van roode cement is met leveren begonnen.

De grondslag van het achterblok bestaat uit zachte blauwe klei met zand. De pomp kan de vry groote put droog houden,

Met Dr. de Laat de Kanter de bouw van een ziekenzaal te Tjidjeroek besproken; deze zal 10 bedden moeten bevatten met annex een verbandkamer en een vertrek voor den ziekenverpleger. Apart moet een keuken gebouwd worden. Ook de dokter verwacht hiervan goede resultaten vooral wanneer er van de zyde van den Administrateur eene goede contrôle wordt uitgeoefend op de exploitatie. Hiervoor moet de ziekenzaal niet te ver van de Administrateurs-woning komen byv. aan den voet van de heuvel, waarop de woning is gebouwd, naast de garage.

10 Januari. Met de auto vertrokken naar de Tjibabaloekan; aangezien de pomp in het ongereede is geraakt, werd alleen gegraven voor het fundeeren van het achterblok. De metselaarsbaad^s Medja^a zal trachten koelies van Pameungpeuk te krygen om, wanneer de pomp hersteld moet worden, de put met hoozen droog te houden. Hiervoor zal men dan 8 tot 10 koelies noodig hebben. By den Heer Noordhoek Hegt heeft zich een aannemer voor het leggen van de onderlaag tusschen Tjidjeroek en Pasir Oentjal gemeld. Geloopen tot de Tjisangiri en te paard naar Bangbajang. Voor de materialenloods aan de Tjikawoeng (80 M²) vroeg men f 125.-, waarop niet is ingegaan. Een persoon wilde aldaar roode cement branden tegen f 8.- per M³; geboden f 4.50 per M³. By de Tjiawi is voor het personeel een Inlandsche woning in te huren.

Van hier met een taxi naar Garoet. De 2e irrigatie-pomp voor de Tjibabaloekan ligt te Pameungpeuk en zal spoedig naar het werk worden getransporteerd.

11 Januari. Het noodige gedaan om naar de Tjibabaloekan consistent-vet en reservekleppen te zenden. Bespreking met den Inspecteur en afgesproken om samen naar Miramare te gaan. Het vakwerk van de brug Tjipangisikan in

Miramare-Oost berekend en een houtstaat opgemaakt voor den Wd.Administrateur. Een teekenaar op f 30.-'s maands in dienst genomen.

12 Januari. Gewerkt aan het ontwerp van de brug Tjidjambé en deze laten calqueeren. Ardjan kwam zich's middags melden.

13 Januari. Mevrouw Kneefel bereid gevonden om voor f 60.-'s maands het tikwerk voor den Inspecteur en voor myn bureau te verrichten. De Regent van Garoet trachten te spreken; hy was niet ter plaatse. Afdrukken laten vervaardigen van den plattegrond van de ziekenzaal te Tjidjeroek. De mandoer Ardjan naar Miramare gezonden. De mededeelingen van het Boschbouwproefstation ontvangen betreffende soorten timmerhout in Ned. Indië. Het ontwerp van de brug Tjidjambé is gereed gekomen. Begonnen aan het ontwerp voor een ^{brug} brugwerk van 14 Meter spanning over de Tjipangisikan in Miramare-Oost. Laten vervaardigen een calque van de haven van Tjilaut-eureun voor het rapport.

14 Januari. Bespreking met den Regent van Garoet over den weg Pameungpeuk-Tjibareg-beg (Tjisangiri), naar aanleiding van het schryven van den 1sten Gouvernements Secretaris d.d. 2 Januari 1930. No 6/B. Hierby wordt medege-deeld, dat de Gouverneur-Generaal bovengenoemde wegverbetering minder urgent acht, aangezien daarvan in hoofdzaak geprofiteerd wordt door de naburige ondernemingen. "Waar overigens, gelet op het begrootings-aspect, de uitvoering van meerbedoeld werk niet als zoo urgent kan worden be-schouwd, dat zy geen uitstel tot betere tyden gedooft, heeft de Landvoogd voorshands geen aanleiding gevonden om Uw vorenomschreven verzoek in te willigen".

Het spyt de Regent zeer, dat de Regeering deze beslissing heeft genomen. Gedelegeerden kunnen myns inziens 2 richtingen inslaan:

1° bovenbedoelde wegverbetering met veel lagere eischen tot stand bren-gen op kosten van Miramare en Nagara (dus tot een totaalbedrag van f 71000.-). In dit geval zal er spoedig aan de verbetering begonnen kunnen worden.

2o de Regentschapsraad voorstellen de verbetering volgens de hooge eischen van den Provincialen Waterstaat door en op kosten van Miramare te doen uitvoeren indien zekerheid verkregen wordt, dat het voorgeschoten bedrag in 1931 zal worden gerestitueerd.

De Regent is niet tegen de 1ste oplossing doch vindt de 2e oplossing beter en zal hiervoor zyne medewerking verleen.

's Middags Gedelegeerden opgebeld en verzocht deze aangelegenheid den 16en te Batavia te bespreken.

Gewerkt aan het ontwerp van het hangwerk Tjipangisikan.

Opgemaakt het rapport over de haven van Tjilauteureun.

By den Dienst van Volksgezondheid te Weltevreden verzocht om inlichtingen betreffende de ziekenzaal te Tjidjeroek. De calques en begrotingen van kosten voor de bruggen Tjisangiri en Tjibaregbeg gereed gekomen. Het werk op kantoor geregeld en om 12 uur met den trein naar Weltevreden.

Weltevreden, 18 Januari 1930.

VO

16 Januari. Bespreking met Gedelegeerden naar aanleiding van den brief van den 1sten Gouvernements Secretaris d.d. 2 Januari j.l. No 6/B betreffende het verzoek van den Regentsschapsraad van Garoet om eenetegemoetkoming van de Regeering van f 120.000.- voor den aanleg (lees verbetering) van den weg Pameungpeuk-Tjisangiri. Gedelegeerden waren van meening het denkbeeld van de subsidie niet los te laten. Met den Adviseur voor de Decentralisatie afgesproken deze aangelegenheid morgen op zyn bureau te bespreken. De verschillende wegen, welke de Cultuur My. "Telaga Patengan" N.V. nu zou kunnen bewandelen, met Gedelegeerden besproken. In een schryven zullen deze voorstellen worden vastgelegd.

Van de ziekenzaal te Tjidjeroek is een plattegrond gereed gekomen; het ontwerp zal worden opgemaakt door een Opzichter van den Dienst van Volksgezondheid te Weltevreden, die uit de aard van zyne betrekking op de hoogte is van de details.

Met de uitbreiding van het Directie-gebouw te Tjidjeroek en met den bouw van een badkamer en W.C. by de Administrateurswoning te Tjidjeroek en van een houten hangbrug over de Tjipangisikan (Miramare West), op welke werken in de begrooting van 1930 niet is gerekend, gaan Gedelegeerden accoord. De kosten geraamd op f 1500. + f 500 + f 5000 in totaal f 7000.- zullen alsnog op de begrooting van 1930 worden gebracht.

Gesproken over het aanschaffen van yzeren vormen voor het maken van betonbuizen.

Aangezien nog niet begonnen kan worden aan den bouw van de overbruggingen van de Tjipaäs, de Tjibarengkok, de Tjipeutjang en de Tjiawi, zal nog gewacht worden met het dienst nemen van den opzichter F.K. Manupassa. Prysopgave en levertyd gevraagd aan de constructiefabriek "Molenvliet" en aan een Chineeschen smid op Molenvliet-West voor het maken van yzeren betonbuisvormen.

's Avonds begonnen aan den brief over de verbetering van den weg Pameung-

peuk-Tjisangiri. Gewerkt aan het dagboek van 1 t/m 15 Januari 1930.

17 Januari. Het dagboek van 1 t/m 15 Januari 1930 bygewerkt. Met Gedelegeerden een bespreking gehouden op het kantoor van den Adviseur voor de Decentralisatie, waar wy vernamen, dat op de suppletoire begrooting van 1930 een bedrag van f 200.000.- was opgebracht voor subsidie aan Regentschapsraden. Hiervan was f 120.000 aangewezen voor de wegverbetering Pameungpeuk-Tjisangiri. De Regeering had echter aan verschillende Regentschapsraden reeds toezeggingen gedaan tot een belangryk bedrag (\pm f 200.000); zoodat de subsidie aan de Regentschapsraad van Garoet voor bovengenoemde wegverbetering tot betere tyden moest worden uitgesteld. Gedelegeerden kregen den raad overleg te plegen met den Gouverneur van West-Java, terwyl de Adviseur voor de Decentralisatie nog vroeg op de hoogte van deze aangelegenheid te worden gehouden.

's Middags de blauwdrukken ontvangen van den heer A. Fryn van de Administrateurswoning en Directiegebouw voor Pasir Oentjal (deze werken worden voorloopig niet uitgevoerd). Besproken het ontwerp van de woning van den heer Wickel te Tjimadang, dat voor f 150.- zal worden opgemaakt, inclusief detailteekeningen en begrooting van kosten (getracht zal worden de begrooting te sluiten op het uitgetrokken bedrag van f 6500.-) Van de ontwerpen van de bruggen Tjisangiri en Tjibareg beg witdrukken laten vervaardigen.

's Avonds van Gedelegeerden bericht ontvangen, morgen om 11 $\frac{1}{2}$ uur by den Gouverneur van West-Java te komen. Het dagboek van 1 t/m 15 Januari 1930 afgemaakt en naar Garoet verzonden.

18 Januari. Gewerkt aan den brief over de verbetering van den weg Pameungpeuk-Tjisangiri.

De Chineesche smid op Molenvliet West tel. 104 Bat. vroeg voor de yzeren betonbuisvormen per stel

\emptyset 0.40, \emptyset 0.50, \emptyset 0.60 of \emptyset 0.70 M. f 155.-

\emptyset 0.80, \emptyset 0.90, of \emptyset 1.- M. " 255.-

welke pryzen m.i. zeer hoog zyn.

By andere personen pryzen laten vragen door Opzichter A.Fryn. De constructie-fabriek "Molenvliet" zal prysopgave en levertyd indienen aan Gedelegeerden. By de bespreking met den Gouverneur van West-Java is gebleken, dat door de Regeering betreffende de subsidie-aanvraag van den Regentschapsraad van Garoet beslist is zonder het advies van den Provincialen Raad van West-Java. De Gouverneur verwonderde zich er over, dat het voorstel by de Regeering was voorgebracht en deel^{de} ik toen mede, dat, waar het ontwerp moest worden opgemaakt ook in overleg met de B.O.W., deze dienst dus volkomen op de hoogte was van de plannen tot verbetering van den weg Pameungpeuk-Tjibaregbeg (Tjisangiri).

Met den Gouverneur werd afgesproken, dat het ontwerp afgemaakt en ingediend zal worden, geheel volgens de eischen van het Hoofd van den Provincialen Waterstaat. Alhoewel de Gouverneur de gevallen Regeeringsbeslissing een handicap noemde, zou hy toch trachten aan de hand van de gunstige adviezen van diverse autoriteiten de Regeering tot andere gedachten te brengen.

19 Januari. Het schryven over de verbetering van den weg Pameungpeuk-Tjisangiri naar Garoet verzonden. 's Middags vertrokken naar Bandoeng.

20 Januari. Bespreking met het Hoofd van het IIe district van den Provincialen Waterstaat betreffende den weg Pameungpeuk-Tjisangiri en inlichtingen ingewonnen betreffende de haven van Tjilauteureun. Het rapport afgemaakt en naar Garoet verzonden.

21 Januari. Prysopgave en levertyd gevraagd van yzeren betonbuisvormen by het constructie-atelier Gout. Tevens besproken de kosten van aanmaak van yzeren knoopplaten en bouten voor de houten hangbruggen over de Tjipangisikan. By van Dorp een pantograaf gekocht voor f 2.50 en diverse kantoerbehoefden by Vorkink. Correspondentie verricht.

22 Januari. Van Technisch Bureau en Machien^{ne}fabriek L. Gout te Bandoeng prysopgave en levertyd gekregen van yzeren betonbuisvormen, knoopplaten, en

bouten. De begrootingen van de bruggen over de Tjisangiri en over de Tjibaregbeg nagerekend. Eerstgenoemde begrooting van eene brug met 2 yzeren vakwerken van 25 Meter sluit op een eindcyfer van f 32800.-; de kosten van de brug met doorgaande liggers Tjibaregbeg met spanningen van (7 + 13 + 7) Meter zyn f 8500.--. Deze constructie geeft voor deze weg de billykste oplossing, omdat de pryzen van kalk, roode cement en portland cement zeer hoog zyn.

's Middags met een taxi naar Garoet.

23 Januari. Het dagboek van 1 t/m 15 Januari verzonden.

Met den Regent besproken het ontwerp van de wegverbetering Pameungpeuk-Tjisangiri en hem medegedeeld, dat de Gouverneur van West-Java verzocht heeft, het ontwerp af te maken en in te dienen.

Met Gedelegeerden getelefoneerd over de offerte van Gout te Bandoeng en gaan deze met eene bestelling accoord. De mandoer Ardjan kwam vertellen, dat er geen enkele koelie aan de brug Tjibabaloekan werkte, en dat de metselaarsbaas Madja met wondkoorts te Garoet ligt. Hy is doende nieuw volk voor het werk te engageeren.

24 Januari. De Inspecteur, die van Miramare is teruggekomen, opgebeld en zyne aandacht gevestigd op de receptie van den Gouverneur van West-Java te Bandoeng op 25 dezer. Aangezien de receptie hoogstwaarschynlyk voor de Mid-den Priangan is uitgeschreven, besloten wy daar niet heen te gaan. Verder deelde de Inspecteur mede, dat er te Miramare veel volk zich aanmeldt en raadde hy my aan myne pryzen te herzien. In de door my opgemaakte begrootingen van kosten van de Tjibabaloekan en van de Tjimerak is in overleg met den Heer Hengler het dagloon gesteld op f 0.70. Indien meer moet betaald worden, vrees ik voor overschryding van de begrootingen, waarvoor ik momenteel weinig voel. Ik acht het niet onmogelyk, dat myne koelies naar de tuinen loopen, omdat daar meer verdiend wordt. De Inspecteur zal order geven om een gedeelte van het volk aan den weg te werk te stellen

byv. aan de onderlaag verharding en aan het kloppen van steen. Afgesproken werd morgen eene bespreking op myn kantoor te houden.

Berekend de brug met doorgaande liggers Tjibera ($9 + 16 + 9$) M. Het ontwerp met begrooting van kosten van de liggerbrug Tjidjantaké is gereed gekomen. Het ontwerp van de liggerbrug Tjidjambé wordt opgewerkt. Het rapport van de haven van Tjilauteureun ingediend. De mandoer Ardjan met malaria naar het ziekenhuis gezonden.

25 Januari. De metselaarsbaas Madja met 25 koelies naar Miramare gezonden.

De Inspecteur vroeg om eene kaart van het ontgonnen gedeelte van Miramare, schaal 1 : 20000; Opnemer Lentze is hiermede belast. Wat de ziekenzaal te Tjidjeroek betreft, zoo ontvouwde de Inspecteur de volgende voorstellen:

1° de toekomstige rubberfabriek zal ook naar zyn meening te Pasir Oentjal moeten komen, omdat dit punt centraal is gelegen, aan het einde van den verhardten afvoerweg en op een knooppunt van breede tuinvegen; terwyl het punt ook gunstig gelegen is voor natuurlyke droging van de rubber.

2° aldaar moet dus het hoofd-etablissement komen met vele boedjang-woningen

3° zoodat een ondernemings-hospitaal daar niet mag ontbreken, aangezien tevens voorgesteld zal worden voor Miramare een jong Inlandsch arts te engageeren.

Hiertegen bestaan mynerzyds geen bezwaren, wanneer deze plannen slechts geen aanleiding geven tot het supprimeeren van het ziekenzaaltje te Tjidjeroek, dat op het oogenblik zeer gemist wordt; dat in vergelyking met het nut weinig kost en dat later eene andere bestemming kan krygen. Het *meilleur est l'ennemi du bien* "de betere is dikwyls de vyand van het goede."

Indien het vaststaat, dat de fabriek en het hoofd-etablissement te Pasir Oentjal zullen komen, acht ik het wenschelyk met een indeeling van het terrein te beginnen, vooral daar het waarschylyk is, dat de afvoerweg

eind 1930 voor een groot gedeelte bereden kan worden, zy het ook niet feilloos. De Inspecteur erkent, dat de bouw van de rubberfabriek een jaar zal vorderen, waarmee ik het volkomen eens ben, aangezien alles in Zuid-Garoet langzaam gaat. Spoedwerk kost daar enorm veel.

Voor de koelie-woningen van "Buiswerken" zal ik nagaan hoeveel hout voor de omwanding noodig is.

Het ontwerp van de brug Tjimerak ingediend.

Berekend een brug met doorgaande liggers over de Tjikawoeng (6+12+6)M.

Van Gedelegeerden bericht gekregen, dat het yzerwerk van de brug Tjibabaloekan met de "Kidoel" den 27sten verscheept zal worden naar Tjilaut-eureun.

26 Januari. Gewerkt aan het ontwerp van het houten hangwerk over de Tjipangisikan in Miramare-Oost. Voortgegaan met de calques van de Marokko-concessies.

27 Januari. Het ontwerp van het houten hangwerk over de Tjipangisikan in Miramare-Oost is gereed gekomen.

Begonnen aan het ontwerp van een kanaalbrug over de Tjibalengbeng met spanningen van (6+10) M. Van de calques van de Marokko-concessies wit- en blauwdrukken laten vervaardigen. De Inspecteur riep myn hulp in voor het maken van calques van de verschillende (7) afdeelingen van Miramare-Oost en -West, ^{met werk} dat wachten moet op het gereed komen van de kaart van Miramare, schaal 1:20000.

28 Januari. De ontwerpen van het houten hangwerk over de Tjipangisikan in Miramare-Oost en van de brug Tjibalengbeng worden afgemaakt en gecalqueerd. De meetbrieven aan de Marokko-concessies naar Gedelegeerden teruggezonden. De opnemer Soenandar vertrekt morgen naar het terrein voor enkele be-^{me}groetingen. Het werk op kantoor geregeld.

De heer Risch deelde telefonisch mede, dat hy 3 Februari a.s. naar Miramare zal vertrekken. De heer Noordhoek Hegt gesproken over het te werk stellen van koelies aan den weg en voor het transporteeren van het yzer-

werk van de Tjibabaloekan.

29 Januari. Het noodige verricht voor het verzenden van de blauwdrukken van de Marokko-concessies naar Gedelegeerden en van de kaart van Miramare naar Mr. Veenstra.

Het ontwerp van de brug Tjibera wordt afgemaakt. Vertrokken naar Tjilauteureun. Te Pameungpeuk de opvoer besproken met den agent van Miramare aldaar. Met den heer van den Berg te Tjilauteureun gesproken en hem de verpakingslyst overhandigd. De "Kidoel" wordt morgen by daglicht verwacht.

30 Januari. 's Morgens om half zes lag de "Kidoel" reeds voor anker en is men kort daarop reeds met lossen begonnen. Het yzerwerk van de Tjibabaloekan is vlot gelost; voor de zwaardere stukken is gebruik gemaakt van de handkraan ^{aan} in de haven. Niettegenstaande het lossen met drie laadprauwen heeft plaats gehad, die door een motorboot naar en van de prauwenhaven zyn gesleept, vertrok de "Kidoel" eerst over 4 uur naar Tjilatjap. Er was deze keer bizonder veel lading voor Tjilauteureun.

De sectie-ingenieur van Tasikmalaja gesproken, die veel belangstelling toonde voof de buizen-constructie van de Tjibabaloekan-brug.

31 Januari. Tevergeefs gewacht op den mandoer Asdjan om de verpakingslyst van de brug Tjibabaloekan te controleeren. Het dagboek van 16 t/m 31 Januari begonnen.

Stand van de werkzaamheden op ultimo Januari 1930.

1o Brug Tjibabaloekan

In tegenstelling met de werkzaamheden in de tuinen, ondervindt de uitvoering van deze brug vele moeilykheden, omdat het volk steeds weg loopt. De reden hiervan is, dat het volk in de tuinen meer verdient dan by de brug. Het verhoogen van de pryzen zal tot gevolg hebben, dat de begrooting zal worden overschreden en hiervoor voelt ondergeteekende weinig. De pryzen, welke aannemers voor werkzaamheden aan den weg durven vragen, zyn dan ook bespottelyk hoog.

Linker landhoofd. De fundeering van het voorblok vorderde tot 5.25 M. beneden weghoogte; die van het achterblok tot 5.-M beneden genoemde hoogte. Om te kunnen fundeeren zal men voor het voorblok dus nog 2.25 M dieper moeten graven. Het waterbezwaar was op 3 Februari zoodanig, dat met de irrigatie-pomp en met hoozen, de put niet droog was te krygen, zoodat een motorpomp naar het werk zal worden gezonden. De fundeeringsbodem bestaat uit een zeer waterdoorlatende laag van grind en grof zand, waarmede de weg naby het landhoofd wordt verhard. In de verslagmaand is geen kalk geleverd; wel $19\frac{1}{2}$ M³ roode cement. De roode-cementbranders zyn bezig aan de 2e branding van hun ovens. Het yzeren vakwerk is 30 Januari te Tjilauteureun gelost; 1 Februari is met den opvoer begonnen. Het yzerwerk wordt met de vrachtauto vervoerd naar de Tjibalengbeng en van hier naar de Tjibabaloe kan per mansvracht. Er is ook 1 M³ steenslag voor beton geleverd. Ten einde de brugdeelen te kunnen verven is loodmenie ingekocht. Een verfmolen zal eveneens naar het werk worden ^{ge} verzonden.

20 Brug Tjimerak.

Het ontwerp in drievoud ingediend. Van eene verplaatsing van de as van de brug bovenstrooms wordt afgezien, omdat de verkregen bezuiniging op de kosten van de brug te niet worden gedaan door de kosten van verlegging van den weg. De as wordt op het terrein uitgezet. Van Gedelegeerden is het contract met de N.V. "Buiswerken" betreffende de levering van den yzeren bovenbouw ontvangen. Met de loods en met het leveren van kalk en roode cement is men niets gevorderd.

30 Weg Pameungpeuk-Tjibaregbeg. (Tjisangiri).

Naar aanleiding van den brief van den 1sten Gouvernements Secretaris aan den Regent van Garoet d.d. 2 Januari j.l. No 6/B, waarby de Regeering voorhands geen aanleiding heeft gevonden tot het inwilligen van eene subsidie van f 120.000.- voor den aanleg van dezen weg, zyn door Gedelegeerden en ondergeteekende besprekingen gehouden met den Adviseur voor de Decentralisatie en met den Gouverneur van West-Java.

Met laatstgenoemde autoriteit is afgesproken, dat het ontwerp volgens de eischen van den Provincialen Waterstaat zal worden gereed gemaakt en ingediend.

- a De situatie van den weg tot K.M.5 (Bangbajong^a) schaal 1 à 2000 is gereed gekomen.
- b De calques van het ontwerp van de brug Tjikaso zyn gereed gekomen. Eene staat van waterdoorlaten voor de omlegging Tjikaso moet worden opgemaakt.
- c Het ontwerp van de brug Tjipaäs is gereed gekomen; Het indienen wacht op de onderhandelingen met de R.O. "Nagara" over hare bydrage van f 20000.- Een witdruk van de ontwerp-teekening is naar de Directie gezonden.
- d Duiker Tjibarengkok als onder c.
- e Brug Tjipeutjang als onder c.
- f Brug Tjiawi. Aangezien het Hoofd van het 2e district van den Provincialen Waterstaat te Bandoeng geen bezwaar maakte tegen toepassing van bruggen met doorgaande liggers, zal het opgemaakte ontwerp van zoo'n brug over de Tjiawi worden ingediend. Zoals reeds ^{in het olib van het dezbuch} op ultimo December 1929 medegedeeld, kost een vakwerkbrug ± f 10000.- meer. De begrooting van de brug met doorgaande liggers over de Tjiawi, 4.50 M. tusschen de leuning en met spanningen van (10+16+10)M. sluit op een eindbedrag van f 12400.- Volgens het ontwerp opgemaakt door de N.V. Cultuurtransport kost een liggerbrug, 3 M. tusschen de leuning en met spanningen van (12+9+9)M. f 13000.-
- Begonning^e aan de waterpassing van de wegverlegging op den rechter oever van de rivier; de as is op het terrein uitgezet.
- g De opname van de Tjibalengbeng is in kaart gebracht; begonnen aan het ontwerp van een liggerbrug met liggers van (6+10) M.
- h Over de Tjikawoeng is benedenstrooms van de Tjihaoer een goed overbruggingspunt gevonden; de opname is in kaart gebracht.

Voor deze overbrugging is een berekening gemaakt voor een brug met doorgaande liggers van $(6+12+6)$ M. De weg-verlegging hier komt te vervallen.

j het ontwerp met begrooting van kosten van de kanaalbrug ^{Grajanbaki} is gereed gekomen; de begrooting moet nog door my worden nagerekend.

k de opname van de Tjidjambé is in kaart gebracht; het ontwerp van deze liggerbrug met liggers van 10 M. wordt opgewerkt, gecalqueerd en begroot.

l De opname van de Tjibera is in kaart gebracht; eene berekening is gemaakt voor eene brug met doorgaande liggers van $(10+16+10)$ M. De bestaande weg wordt veel korter.

m. De opname van de Tjitjeleng is in kaart gebracht.

n Aangezien de begrooting van kosten van eene brug met doorgaande liggers over de Tjibaregbeg ± f 4000.- lager is dan die van een liggerbrug op bloklandhoofden en het eerstgenoemde type van bruggen de goedkeuring van het Hoofd van het 2e district van den Provincialen Waterstaat heeft (zie hiervoor onder f) zal dat ontwerp worden aangehouden nl.: eene brug met doorgaande liggers van $(7+13+7)$ M. spanning, waarvan de kosten zyn f 8500.-. Van het ontwerp worden witdrukken gemaakt. Gecalqueerd zyn de dwarsprofielen van de rivier, schaal 1:200 en de situatie schaal 1:1000, terwyl het lengteprofiel van de rivier nog onder handen is.

o De begrooting van kosten voor de brug Tjisangiri met 2 spanningen van 25 M. sluit op een bedrag van f 32800.-. Van dit ontwerp worden witdrukken gemaakt. Gecalqueerd zyn de dwarsprofielen van de rivier, schaal 1:200; het lengte-profiel van de rivier en de situatie, schaal 1:1000. De begrootingen van kosten waren opgemaakt door:

N.V. "Cultuurtransport" liggerbrug met ⁶spanningen van ^{12 M.} 3 Meter

tusschen de leuning

f 11600.-

Lindeteves hangbrug met ééne spanning van 60 M

24 December 1928

2.50 M. tusschen de leuningen (*ris schuypen van*) f 42633.-
van Oordt, vakwerkbrug met spanningen van

2x25 M.; 4.50 M. tusschen de leuning " 32800.-

Aan de wegverlegging tusschen de Tjibaregbeg en de Tjisangiri is in de verslagmaand niet gewerkt. Begrootingen van kosten voor het onderhoud van den weg in 1930 ingediend tot bedragen van f 1498.- (wegdeel Pameungpeuk-K.M.5) en van f 1478.- (wegdeel K.M.5-Tjisangiri).

40 De waterpassing van den weg Tjisangiri-Pasir Oentjal wordt uitgerekend.

In het wegdeel Tjidjeroek-Pasir Oentjal worden noodig geacht:

8 doorlaten Ø 0.40 M.

5 " " Ø 0.60 "

2 " " Ø 0.80 "

1 duiker

1 brug in totaal 17 kunstwerken.

Buiten de bruggen over de Tjidjeroek ^{*merak*} en over de Tjibabaloekan worden er dus in den weg Tjisangiri-Pasir Oentjal nog noodig geacht;

41 doorlaten Ø 0.40 M.

12 " " Ø 0.60 "

10 " " Ø 0.80 "

6 " " Ø 1/- "

5 duikers

3 bruggen dus in totaal 77 kunstwerken.

By Technisch Bureau en Machinefabriek L. Gout te Bandoeng zyn de noodige betonbuisvormen besteld. In de verslagmaand is het werk slecht opgeschoten door het gebrek aan werkkrachten. Aangezien op de onderneming het aanbod van koelies ruim moet zyn, beloofde de Inspecteur ~~vele~~ ^{*voor*} werkkrachten aan den weg-aanleg te zullen afstaan. Voor het onderhoud van dezen weg in 1930 is eene begrooting van kosten tot een eindbedrag van f 4210.- ingediend.

De levering van steenslag voor de bovenlaag is in verslagmaand nihil

geweest. *Deze eveneens de Inspecteur Instamen*

- 5o begonnen aan een project voor een opslagloods te Tjilauteureun met verhoogde steenen voeting, houten stylen en kap; omwanding en dak-
gegalvaniseerd
bedekking van gegolfd *plaat*tyzer. Deze loods is lang 15 M. en breed 12 M. en kan met 15 M. worden vergroot *lengd*.
- 6o voor de brug over de Tjipangisikan in Miramare-Oost is een hangwerk van 14 M. spanning ontworpen; het project wordt opgewerkt. Een houtstaat is naar den Wnd.Administrateur gezonden.
- 7o begonnen aan het ontwerp van eene woning voor den Wnd.Administrateur van Miramare-Oost te Tjimadang.
- 8o eveneens begonnen aan het ontwerp van een ziekenzaal met verbandkamer te Tjidjeroek.
- 9o voor Gedelegeerden calques gemaakt van de meetbrieven, gedagteekend Bandoeng, 12° October 1929 No 548, No 549 en No 550 (Marokko-concessies).
- 10o een calque van de kaart van Miramare, schaal 1:10000 is gereed gekomen; een blauwdruk hiervan gezonden aan Mr.Veenstra.
- 11o op verzoek van den Inspecteur begonnen de onder 10e genoemde kaart te verkleinen op eene schaal 1:20000. Hiervan zullen calques gemaakt worden van de afdeelingen, waarim Miramare verdeeld is met grenzen en nummers van de tuinen.
- 12o een verslag opgemaakt en ingediend over de prauwenhaven te Tjilauteureun
- 13o gelden zyn voor 1930 suppletoir aangevraagd voor de volgende noodzakelyke werken:
- a voor den bouw van een houten brug over de Tjipangisikan
in Miramare-West naby het zwembad f 5000.-
- b voor uitbreiding van het Directie-gebouw te Tjidjeroek " 1500.-
- c voor een aan ~~de~~ moderne eischen van hygiëne beantwoordende badkamer en W.C. by de administrateurswoning te
Tjidjeroek " 500.-
- welke werkjes reeds met Gedelegeerden zyn besproken op 16 Januari j.1.

en waarmede deze evenals de Inspecteur instemmen.

Miramare, 4 Februari 1930.

1 Februari. De aangebrachte brugdeelen van de Tjibabaloekan met de verpakkingen op 's Middags te 3 ^{4.0} uur van den Berg begonnen met den opvoert met zijn vrachtauto naar de Tjibalangboeg, 3 l. over een afstand van 12 K.M. Het transporteren van ± 700 K.G. yzer-werk vroeg ± 3 uren en had zonder eenige stoornis plaats.

2 Februari. 's Morgens met de Ford van Miramare naar de Tjibabaloekan. Bij de Tjibabaloekan de oppener Boesandjar gecontroleerd, die bericht was met het uitzetten en waterpassen van de oeliegging op den rechter oever van de rivier. Met hem afgesproken, dat hij naar Tjidjerok zal komen, wanneer hij met deze opzake gereed is gekomen.

Te paard naar de Tjibabaloekan en te Tjibabaloekan gedrooken over het onderhoud van den weg Tjibabaloekan-Tjibabaloekan. Lege den afvoerweg van de onderaanslag geloozen tot de Tjibabaloekan. De weg tusschen de Tjibabaloekan en de Tjibabaloekan is nog even schoongemaakt. Bij de Tjibabaloekan valt niets te vernemen. De funderingsput op den linker oever van de Tjibabaloekan was met een irrigatie-pomp en met booren niet droog te krijgen volgens den maadoer. Order gegeven om morgen om 6 uur met pompen en booren te beginnen om my persoonlijk hiervan te overtuigen. Het graafwerk van het voorblok reikte tot 5.25 M. beneden de weghoogte; dat van het achterblok was 0.25 M. minder diep. In de funderingsput van het voorblok stond 1 M³ water. In Januari is geen kalk geleverd; wel 19.5 M³ roode cement. De wisselaars hebben steeds kantatenen gemaakt. Het volk verblijft in de loods van de Tjibabaloekan, omdat er geen onderdak te Tjidjerok te krijgen is. Ruize verstrakking van chinine verdient alle aandacht.

Met de auto naar Tjidjerok. In de kampong veel volk gehalsvest; de passerloods is zelfs geheel afgesloten om het volk te herbergen.

van 1 t/m 15 Februari 1930.

-0-

1 Februari. De aangebrachte brugdeelen van de Tjibabaloekan nagezien en vergeleken met de verpakkingsslyst. 's Middags is de heer van den Berg begonnen met den opvoer met zyn vrachtauto naar de Tjbalengbeng, d.i. over een afstand van 12 K.M. Het transporteeren van \pm 700 K.G.yzerwerk vroeg \pm 3 uren en had zonder eenige stoornis plaats.

2 Februari. 's Morgens met de Ford van Miramare naar de Tjikawoeng. By de Tji-aw i de opnemer Soenandar gecontroleerd, die bezig was met het uitzetten en waterpassen van de omlegging op den rechter-oever van deze rivier. Met hem afgesproken, dat hy naar Tjidjeroek zal komen, wanneer hy met deze opname gereed is gekomen.

Te paard naar de Tjisangiri en te Tjibaregbeg gesproken over het onderhoud van den weg Tjibera-Tjibaregbeg. Langs den afvoerweg van de onderneming geloopt tot de Tjibabaloekan. De weg tusschen de Tjisangiri en de Tjimerak is nagenoeg schoongemaakt. By de Tjimerak valt niets te vermelden. De fundeeringsput op den linker oever van de Tjibabaloekan was met een irrigatie-pomp en met hoozen niet droog te krygen volgens den mandoer. Order gegeven om morgen om 6 uur met pompen en hoozen te beginnen om my persoonlyk hiervan te overtuigen. Het graafwerk van het voorblok reikte tot 5.25 M. beneden de weghoogte; dat van het achterblok was 0.25 M. minder diep. In de fundeeringsput van het voorblok stond 1 M. water. In Januari is geen kalk geleverd; wel 19.5 M³ roode cement. De metse-laars hebben steeds kantsteenen gemaakt. Het volk verblyft in de loods van de Tjibabaloekan, omdat er geen onderdak te Tjidjeroek te krygen is. Ruime verstrekking van chinine verdient alle aanbeveling.

Met de auto naar Tjidjeroek. In de kampoeng veel volk ^{is} gehuisvest; de passerloods is ^{nagenoeg} zelfs geheel afgeschoten om het volk te ^{kunnen} (herbergen).

's Middags met een aannemer gesproken over het leggen van de onderlaag en het kloppen van steenslag voor het wegdeel Tjidjeroek-Pasir Oentjal. De onderlaag zal voor f 9.- per 10 M¹ weg gelegd worden; voor steenslag zal f 0.50 per maat (60x60x60 cm) worden betaald. Deze aannemer zal over een paar dagen beginnen.

3 Februari. Correspondentie verzorgd. Daarna met den heer Noordhoek Hegt naar de Tjibabaloekan, waar wy den Inspecteur ontmoetten. Niettegenstaande vanaf 6 uur 's morgens gepompt en gehoosd is, stond er om 11 uur nog 60 cm water in de put van het voorblok. Gegraven kon slechts in de put van het achterblok. Onder deze omstandigheden schiet het graafwerk slecht op, waarom besloten werd, dit te staken totdat een pomp van grooter vermogen op het werk zal zyn aangekomen. De metselaars en koelies zullen beginnen aan het opzetten van steunmuren op den rechteroever van de Tjibabaloekan. Een gedeelte van de koelies zal voor f 1.25 per pikoel ^{van de brug} het yzerwerk van de Tjibalengbeng naar de bouwplaats opvoeren. Vergeefs getracht de kalkbranderyen te bezoeken; door de vloed was het niet mogelijk die te bereiken. Beide branders van roode cement waren bezig hunne ovens te vullen voor een 2e branding. Er moet begonnen worden aan het kloppen van steenslag en met het opvoeren van portland cement, om binnenkort te kunnen beginnen aan het vormen van betonbuizen. Van de Provinciale Waterstaat een motorpomp te leen gekregen; deze zal morgen naar de Tjibalengbeng worden gebracht met een verfmolen. 's Middags van Asdjan de werklysten ontvangen en met dezen gesproken over het transporteeren van het yzerwerk van de Tjibabaloekan-brug naar de bouwplaats.

4 Februari. Het dagboek van 16 t/m 31 Januari afgemaakt. Daarna met den Inspecteur naar de Tjibabaloekan; op den rechter oever was de baad^s-metselaar begonnen met het verzamelen van breuksteen en met het graafwerk van een steunmuur. In een van de roode-cement ovens is men met

branden begonnen. Bericht gekregen dat de motorpomp en de verfmolen naar de Tjibalengbeng zyn verzonden.

5 Februari. De werklysten nagezien en de uitbetaling verzorgd. Begonnen met den opvoer van brugdeelen naar de bouwplaats. De opnemer Soenandar is te Tjidjeroek aangekomen en zal het emplacement opnemen met de bestaande waterleiding uit de Tjidjeroek. Het dagboek van 16 t/m 31 Januari naar Garoet verzonden om het te laten tikken. Een schets gemaakt voor de uitbreiding van het directie-gebouw te Tjidjeroek met een kamer van 5 x 6 M. en één van 4 x 4 M.

6 Februari. De aannemer van 2 dezer is nog niet aan het werk gegaan. Met een andere aannemer onderhandeld over het leggen van de onderlaag en over het kloppen van steenslag tusschen Tjidjeroek en K.M.8 Ook over het branden van roode cement aan de Tjimerak tegen f 5.- per M³. Geloopen langs de aftapping uit de Tjidjeroek, die het emplacement zal voorzien van drink- en badwater. Het punt van aftapping is zeer gunstig; zonder groote kosten zal men hier een reservoirtje kunnen maken en de toevoer van water kunnen regelen.

De open leiding kruist een ravyn middels een houten aquaduct van ± 10 M lengte; het hout is erg vermolmd en de lekkage zal op dit punt steeds grooter worden. Een aquaduct van meer permanente constructie is noodig.

Wanneer de leiding het erf van de woning van den administrateur heeft bereikt, moet het eindigen in een bak waarin het water gezuiverd moet worden van de vaste en dryvende bestanddeelen. Van hier komt het in een zandfilter. Het gefiltreerde water komt in een rein-water-kelder, welke tevens kan dienen ^{als} voor hoog-reservoir voor de kampong. Van dit reservoir wordt het door een pypleiding gevoerd naar een badgelegenheid en W.C.'s voor de kampong. Voor de Administrateurswoning ligt de rein-water-kelder te laag; van hier moet

het water worden gepompt naar een klein hoog-reservoir, waaruit dan verder een distributie-leiding loopt naar de woning en naar het directie-gebouw. Wanneer de situatie van het emplacement in kaart is gebracht zal dit plan verder uitgewerkt worden. Met den Inspecteur eene plaats gezocht voor badkamers en W.C.'s voor de kampong. De motorpomp is naar Tjibaregbeg getransporteerd.

7 Februari. Met den Inspecteur naar Garoet vertrokken. In beide roode-cement-ovens aan de Tjibabaloekan is men met branden begonnen. Op den rechter oever van deze rivier is één steunmuur onder handen; men is begonnen met het graafwerk van een 2e steunmuur. De metselaarsbaas Madja is ziek naar Garoet vertrokken. Te Tjibaregbeg was men bezig met het transporteren van de motorpomp naar de Tjibabaloekan. Opdracht gegeven om desnoods met dagkoelies een materialenloods op te zetten aan de Tjibalengbeng, aangezien een begin gemaakt moet worden met den opvoer van portland-cement. Met de Ford van Miramare van de Tjibera naar Pameungpeuk en van hier met den Inspecteur meegereden naar Garoet.

8 Februari. Het werk op kantoor nagegaan en de correspondentie verzorgd. De verantwoording van 1 t/m 15 December gereed gemaakt. Bespreking met den Inspecteur o.m. betreffende eene opgave van het houtwerk en de dakbedekking voor twee 2 gezins-koeliewoningen van de N.V. "Buiswerken".

9 Februari. De opgave van houtwerk en dakbedekking (gegolfd gegalvaniseerd plaat-zyzer) voor de koeliewoningen van de N.V. "Buiswerken" opgemaakt. De opnemer Soenandar is met het meetwerk gereed gekomen.

10 Februari. De Inspecteur heeft inzage gekregen van de kaart van Miramare schaal 1:20000. Hierin zal nog ingeteekend worden de grens tusschen Miramare-Oost en Miramare-West. benevens de grenzen van de afdeelingen. Van deze kaart zal een calque worden gemaakt. Van Technisch Bureau en Machinefabriek L.Gout te Bandoeng 2 yzeren

betonbuisvormen \emptyset 0.40 M. ontvangen; deze nagekeken en naar Pameungpeuk laten opzenden.

Van Miramare bericht ontvangen, dat de motorpomp aan de Tjibabaloekan is opgesteld en dat de fundeeringsput droog is te houden. Besloten morgen naar Miramare te gaan. De Inl. opnemer Kromo naar Miramare gezonden, voor de opname van de Tjipangisikan in Miramare-Oost en van de waterloopen in het wegdeel Tjisangiri-Tjibabaloekan voor het ontwerpen van de verschillende bruggen en duikers.

11 Februari. Vertrokken naar Pameungpeuk met de auto en met een karretje naar de Tjikawoeng. By de Tjibarengkok overgestapt in de Ford van Miramare. Na de Lebaran zal een aannemer met veel volk komen voor het leggen van de onderlaag en voor steenslag. Tot dusverre schiet dit werk niet op.

Met den Agent te Pameungpeuk besproken het spoedig doorzenden van de yzeren betonbuisvormen \emptyset 0.40 M. Met den loerah van de dessa Bangbaj^ang gesproken over het onderhoud van den weg driesprong Nagara tot de Tjibera. Tengevolge van het transport van het yzerwerk van de brug Tjibabaloekan met de vrachtauto heeft het wegdeel plaatselyk z^{oo} geleeden, dat de vrachtauto de Tjibalengbeng niet meer kan bereiken. De mandoer, die bezig is met het verzamelen van

materialen voor de loods by de Tjibalengbeng opdracht gegeven de stukgereden weggedeelten met eene onderlaag te versterken. Welits zullen aan de Tjibalengbeng geleverd worden tegen f 3.- per honderd. Een groot gedeelte van het yzerwerk van de brug Tjibabaloekan is reeds naar de Tjibalengbeng getransporteerd. Het verder transporteren met koelies gaat nog niet vlot.

Te paard naar de brug Tjibabaloekan langs het strand. Inderdaad was de fundeeringsput geheel droog en was het graafwerk gevorderd tot 5.40 M. beneden weghoogte. Men zat nog steeds in de waterdoorlatende

laag van grof zand met veel grind. Het water komt van terzyde in de put; er waren in de put zelve geen bronnen of wellen. De roode-
cement branders waren nog bezig aan de 2e branding. ^{Met de auto,} Doergereden naar Tjidjeroek.

12 Februari. Begonnen aan het opzetten van een 2 gezins-koeliewoning van de N.V. "Buiswerken". 's Middags was één woning in elkaar gezet. Volgens bericht van den mandoer was men met het graafwerk van de put aan de brug Tjibabaloekan (voorblok) gevorderd tot 5.70 M. beneden weghoogte. Aangezien de zuigslang te kort bleek, zal men de motorpomp morgen \pm 1 Meter laten zakken.

13 Februari. Nadat de motorpomp \pm 1 Meter lager was gesteld, kon men de pomp niet meer in werking brengen.

De 2e woning van de N.V. "Buiswerken" opgezet en de woningen laten stellen op de neuten.

14 Februari. De motorpomp in orde laten maken; 's middags sloeg de motor weer aan. Het yzerwerk van de koeliewoningen laten afkrabben; begonnen aan het in elkaar zetten van de roldeuren. Verfkwasten en menie voor de koeliewoningen ontvangen. Op voorstel van den Inspecteur is een begin gemaakt met de levering van tegels van natuursteen (oebins) van 25/25 cm. De keuken van de woningen zal hiermede bevloerd worden.

15 Februari. ^{an} Veer de yzeren woningen van de N.V. "Buiswerken" ontbreken de kleine boutjes voor de deuren benevens enkele onderdeelen o.a. pos:39 en pos:48. Volgens den Wnd. Administrateur van Miramare-West waren de bouten in kartonnen doozen verpakt; die doozen zyn door den regen gedurende het transport naar de onderneming losgeweekt en heeft men de bouten in een kistje verder getransporteerd. Het verdient m.i. aanbeveling de doozen met bouten in een kist te verpakken. Met den Inspecteur en de heeren Noordhoek Hegt en Collin naar de brug Tjibabaloekan. By K.M.9, halverwege Tjidjeroek en de brug

heeft de Inspecteur het voornemen (woningen voortappers te laten bouwen, indien in de nabijheid water te vinden zal zyn. /

De motorpomp werkt weer; om het waterbezwaar te verminderen is het graafwerk voor het achterblok stopgezet. Van de fundeering is een kiek genomen door den Heer Noordhoek Hegt; deze reikte tot 5.90 M. beneden weghoogte; men groef nog steeds in de permeabele laag. De brugplanken worden naar de Tjibabaloekan getransporteerd, ten einde ruimte te krygen in de passerloods te Tjidjeroek. Aangezien het volk by de brug wenscht te overnachten, is besloten tot het bouwen van een loods voor het werkvolk aldaar.

's Avonds kwam de mandoer mededeelen, dat het volk aan de brug op uitbetaling aandrong en anders het werk zou nederleggen. Medegedeeld werd, dat aan dien wensch niet voldaan kan worden, omdat het volk op de onderneming wist, dat eerst op 25 dezer uitbetaald zal worden. Met deze regeling is het volk ^{op de onderneming} (accoord gegaan.

Er bieden zich meerdere menschen aan voor het transporteeren van het yzerwerk van de brug Tjibabaloekan; volgens ingewonnen berichten is dat te danken aan de zucht naar verdienste voor de a.s. lebaran en ook omdat er veel minder werk is op de onderneming Nagara. Het aanbod van werkkrachten voor den weg neemt toe.

Garoet, 18 Februari 1930.

V.O.

[*Dit punt is zeer geschikt als rustplaats, omdat door de kleine naar af de brug Tjibabaloekan eindigt.*

van 1 t/m 15 Maart 1930.

-0-

- 1 Maart. Het dagboek van 16 t/m 28 Februari 1930 gereed gemaakt. De calque van het lengte-profiel van het wegdeel Tjisangiri-Tjibabaloekan afgemaakt; hiervan blauwdrukken laten maken voor het dagboek. De witdrukken van de ontwerpen van de bruggen Tjibaregbeg en Tjisangiri gereed gemaakt voor de Directie. 's Middags naar Bandoeng ten einde Opzichter Manupassa te spreken; voor het maken van witdrukken van de ontwerpen der bruggen Tjidjantaké en Tjidjambé en voor de bestelde maar nog niet ontvangen betonbuisvormen. De werkzaamheden aan den weg Tjisangiri-Pasir Oentjal inclusief de bruggen Tjimerak en Tjibabaloekan zullen spoedig van dien aard zijn, dat een uitvoerder niet langer gemist kan worden.
- 2 Maart. Vry.
- 3 Maart. Idem.
- 4 Maart. Besprekingen gehouden met den oud-Opzichter der B.O.W. F.K. Manupassa en met den werkbaas Tan, die zeer langen tyd werkzaam zijn geweest by den aanleg van wegen in de Priangan. Met eerstgenoemde afgesproken, dat hy op 15 Maart a.s. in dienst zal treden op een salaris van f 400.- 's maands met vrye woning en een erfkoelie.
- By het Algemeen Ned. Indische Architecten en Ingenieurs Kantoor te Bandoeng witdrukken laten vervaardigen van de ontwerpen van de bruggen Tjidjantaké en Tjidjambé.
- De bestelde betonbuisvormen voor den weg Tjisangiri-Pasir Oentjal by Gout te Bandoeng zijn byna gereed.
- 5 Maart. Nagerekend de begrotingen van kosten van de bruggen Tjidjantaké en Tjidjambé; deze sluiten op een eindcyfer van resp.: f 3640.- en f 5100.- 's Middags terug naar Garoet.
- Het dagboek van 16 t/m 28 Februari 1930 nagekeken.
- De ontwerpen van de bruggen Tjibalengbeng en Tjibera met begrotingen van kosten zijn nagenoeg gereed; gewerkt wordt aan het ontwerp van de

brug Tjitjeleng en dat van het hangwerk voor de brug Tjipangisikan in Miramare-Oost.

6 Maart. Met den Inspecteur gesproken over de bygewerkte witdruk van Miramare, schaal 1:20000. De foto's van Miramare gehaald. Met den Opzichter van de irrigatie gesproken over de motorpomp. De mandoer Asdjan en de metse-laarsbaas Madja met 20 menschen naar Miramare gezonden. Diverse aannemers, die aan den weg Tjisangiri-Pasir Oentjal willen werken, te woord gestaan. Na de ontvangst van een telegram van Gedelegeerden, deze opgebeld. Door Gedelegeerden wordt aangedrongen op het spoedig indienen van het ontwerp van de wegverbetering Pameungpeuk-Tjisangiri, dat begin van deze maand gereed ^{zou} komen. In verband met de werkzaamheden voor de uitvoering van den weg Tjisangiri-Pasir Oentjal inclusief de brug Tjibabaloekan is ondergeteekende in Februari langen tyd op de onderneming geweest. (zie de dagboeken van 1 t/m 15 en van 16 t/m 28 Februari jl.) Hierdoor is minder tyd voor het ontwerp overgebleven. Vooral het teekenwerk is achter ge-raakt, omdat niet beschikt wordt over een voldoende aantal geroutineerde teekenaars. Nog niet gereed zyn de ontwerpen van de kunstwerken voor de Tjibalengbeng, de Tjikawoeng, de Tjibera en de Tjitjeleng en hierop wacht het gereedmaken van situatie en lengteprofiel van den weg Bangba-
jang (K.M.5) - Tjisangiri. Aangezien Gedelegeerden aandringen op het spoe-dig gereed komen van het ontwerp, zal getracht worden het teekenpersoneel met tydelijke krachten te versterken terwyl de oud-Opzichter Manupassa aangewezen zal worden my by dit werk by te staan.

Met Gedelegeerden afgesproken op 10 Maart a.s. eene bespreking te Batavia te houden.

De opname van het overbruggingspunt van de Tjibabaloekan van Lindeteves met de nieuwe waterpassing van denweg Tjisangiri-Pasir Oentjal vergeleken.

7 Maart. De witdrukken van de brug-ontwerpen Tjidjantaké en Tjidjambé uit Bandoeng ontvangen en deze laten bywerken. Van de nieuwe foto's van Miramare af-drukken ontvangen; deze besproken met den Inspecteur. Een 5 tal afdrukken

gezonden naar de Directie by dezerzydsch schryven dd.6 Maart jl.No.30. Het dagboek van 16 t/m 28 Februari 1930 laten tikken; hiervoor de blauwdrukken van het lengte-profiel van het wegdeel Tjisangiri-Tjibabaloekan laten bywerken. Begonnen aan het ontwerp van de brug met doorgaande liggers over de Tjikawoeng, het laatste brugontwerp in de wegverbetering Pameungpeuk-Tjisangiri.

- 8 Maart. De verantwoording van 16 t/m 31 December 1929 opgemaakt. Gewerkt aan het ontwerp van de brug Tjikawoeng. De calque met begrooting van kosten van de brug Tjibalengbeng is gereed gekomen; laatstgenoemde moet door my worden nagerekend. Een 30 man kwam zich melden voor werk aan den weg Tjisangiri-Pasir Oentjal. Toen ik ongenegen was per man f 1.50 te geven voor reiskosten, wilde niemand naar Miramare. Aangezien de menschen my absoluut onbekend zyn, acht ik het niet raadzaam de gevraagde reiskosten te verstrekken; velen is het te doen om het geld. Hebben zy dit ontvangen, dan ziet men ze niet terug.
- 9 Maart. Het ontwerp van de Tjikawoeng wordt verder opgewerkt, gecalqueerd en begroot. Het werk op kantoor geregeld en om 12½ uur met een taxi naar Bandoeng om den trein naar Weltevreden nog te halen. Afgesproken dat het dagboek van 16 t/m 28 Februari jl. my zal worden nagezonden; het kan dan met de mail van 12 Maart a.s. naar de Directie worden gezonden.
- 10 Maart. Bespreking met Gedelegeerden betreffende:
- 1° de ontginningen te Miramare, welke vooral in het Zuiden vallen buiten de meetbrieven 1914 No.109 t/m No.113, welke eveneens tot eene kaart, schaal 1:20000, zyn samengevoegd. Vernomen dat dit deel van de ontginning ligt in de aanvraag voor ruiling van gronden by de Tjiogong met gronden meer Zuidelyk gelegen. Deze ruiling is toegestaan doch de meetbrieven zyn nog niet van het Kadaster ontvangen.
 - 2° het ontwerp voor de wegverbetering Pameungpeuk-Tjibaregbeg (Tjisangiri), waarover handelt de tot ondergeteekende gerichte brieven van Gedelegeer-

den dd.22 Februari jl.No.22, dd.26 Februari jl.No.24 dd. 6 Maart jl. No.26 en dd. 7 Maart jl. No.27. Met verwijzing naar dezerzydsch schryven van 6 Maart jl.No.39 meende ik nog te mogen opmerken, dat de werkzaamheden op de onderneming in de maand Februari van dien aard zyn geweest, dat ik 18 dagen op de onderneming heb moeten doorbrengen (vergelyk myn dagboeken van 1 t/m 15 Februari en van 16 t/m 28 Februari jl). Het spreekt wel vanzelf, dat alsdan minder tyd gegeven kan worden aan het projectwerk te Garoet. Ten einde te kunnen voldoen aan het verzoek van Gedelegeerden om spoedige indiening van het ontwerp zal de oud-Opzichter der B.O.W., F.K.Manupassa, met ingang van 15 Maart a.s. in dienst worden genomen, waarmede Gedelegeerden accoord gaan (zie ook dezerzydsch schryven dd.7 dezer No.43).

Aan Gedelegeerden afgegeven voor de Directie witdrukken van de ontwerpen van de kanaalbruggen Tjidjantaké en Tjidjambé, welke brugtypes eene goedkoope oplossing geven.

Medegedeeld, dat het in myne bedoeling ligt de ontwerpen van de kunstwerken Tjipaäs en Tjibarengkok om te werken als bruggen op doorgaande liggers, nadat het weg-ontwerp Pameungpeuk-Tjibaregbeg (Tjisangiri) gereed zal zyn gekomen. (zie dezerzydsch schryven dd. 6 Maart jl.No.42)

Naar aanleiding van het brief-telegram van de Directie dd.28 Februari jl. betreffende de uitvoering van het plan van f 80.000.- (schryven van Gedelegeerden dd.6 Maart 1930 No.26) is afgesproken het plan van eene subsidie van de Regeering nog niet los te laten. Wanneer het ontwerp van de weg-verbetering Pameungpeuk-Tjibaregbeg (Tjisangiri) is ingediend, zal direct aan het door de Directie voorgebrachte plan van f 80.000.- worden gewerkt nl. het omwerken van de brug-projecten uitgezonderd die van de Tjikaso, Tjikawoeng, en Tjisangiri welke rivieren met lage dammen gepasseerd zullen worden. Aan een brug over de Tjikaso van 3 M.tusschen de leuning (bouwkosten geraamd op \pm f 20000.) zit vast eene wegomlegging van \pm 1.5 K.M. (aanlegkosten geraamd op

± f ¹25.000.-), zoodat eene overbrugging van de Tjikaso zal komen te staan op f 35.000.-

Aangezien het plan van eene subsidie-aanvraag nog niet is opgegeven, is het m.i. niet geraden in te gaan op de speciale offerte van "Buiswerken" voor de Tjikaso of Tjisangiri (zie het brieftelegram van de Directie van 4 dezer en het schryven van Gedelegeerden dd. 7 dezer No. 28). Afgesproken is het ontwerp van de wegverbetering Pameungpeuk-Tjibaregbeg (Tjisangiri) in 3 voud op te maken nl. 1 exemplaar voor de indiening, 1 exemplaar voor de Directie en 1 exemplaar voor myn archief
30 de verzekering-polis van de brug Tjibabaloekan aan Gedelegeerden teruggegeven.

40 met Gedelegeerden besproken het lengte-profiel van den ondernemingsweg tusschen de Tjisangiri en de Tjibabaloekan behoorende by myn dagboek van 16 t/m 28 Februari jl. Gewezen op de belangryke ophoogingen van dezen weg tusschen de Tjisangiri en de Tjimerak, omdat de weg te laag is gelegd. By myn vertrek naar Weltevreden was het dagboek nog niet gereed; het zou worden nagezonden, opdat het met de mail van 12 dezer zal kunnen meegaan.

50 de vergunning voor den bouw van de brug Tjimerak is nog niet ontvangen; afgesproken, dat ik daarnaar zal informeeren.

60 Gedelegeerden beloofden my eene opgave van het bedrag door Miramare uitgegeven aan loonen, etc. en aan canon, retributie, belastingen, enz. in de jaren 1925 t/m 1929.

In het hotel teruggekomen tevergeefs Ir. J. R. van Alphen, Chef van de afdeeling Bruggen, Wegen en Gebouwen van den Provincialen Waterstaat opgebeld. Kaarten gekocht by den Topografischen Dienst voor den weg Tjisangiri-Pasir Oentjal, schaal 1:20000.

's Middags eene bespreking gehouden betreffende het ontwerp van de woning van den heer Wickel te Tjimadang. Het ontwerp is gereed gekomen;

aan de begrooting van kosten wordt gewerkt.

11 Maart. Bespreking met Ir. van Alphen. Deze deelde my mede, dat het besluit voor de vergunning met den onderbouw van de brug Tjimerak te mogen aanvragen by de expeditie was en wel spoedig in handen van Gedelegeerden zal komen. Met hem sprak ik ook af ~~voor~~ eventueele aanvullingen van het ontwerp van de wegverbetering Pameungpeuk-Tjibaregbeg (Tjisangiri) onderhands te mogen geven ten einde het heen- en weer-~~ver~~garenden van de stukken te voorkomen.

Later kwam Ir. J. A. van Santwyk er by en vroeg deze hoe ver ik was met de brug over de Tjibabaloekan; hy had ergens gelezen, dat het yzerwerk van deze brug reeds te Tjilauteureun was aangekomen. Ik vertelde toen van den Assistent-Resident van Garoet vergunning te hebben met den bouw van deze brug te mogen beginnen en dat ik reeds was begonnen aan de ontgraving van het linker-landhoofd en bezig was de bovenbouw naar het werk te vervoeren. Z. H. Ed. Gestr. beweerde, dat de A. R. van Garoet niet bevoegd is de vergunning te verleen, waarover ondergeteekende niet heeft te oordeelen. Mynerzyds is er geen bezwaar het door den A. R. van Garoet afgeteekend ontwerp ter inzage te zenden aan het Hoofd van den Provincialen Waterstaatsdienst, ten einde de werkzaamheden te kunnen vervolgen, aangezien genoemde autoriteit dreigde met een stopzetten van het werk. Of het Hoofd van genoemden dienst hiertoe in dit geval bevoegd is, zouden Gedelegeerden eventueel by den Gouverneur van West-Java kunnen informeeren. In ieder geval heeft de My. "Telaga Patengan" vergunning gekregen tot den bouw te mogen overgaan en is hier m. i. niets onwettigs gedaan. By de Topografische Dienst kaarten schaal 1:50000 gekocht voor overzichtskaart van het ontwerp van de wegverbetering Pameungpeuk-Tjisangiri.

's Avonds het dagboek van 16 t/m 28 Februari 1930 uit Garoet ontvangen en gecollationeerd.

12 Maart. 's Morgens genoemd dagboek in 2 voud met 1 lengte-profiel van het wegdeel Tjisangiri-Tjibabalöekan aan den heer Halbertsma ter hand gesteld en deze op de hoogte gebracht van het gesprek op gisteren met de heeren Ir.J.A.van Santwyk en Ir.J.R.van Alphen.

Om 10 uur eene bespreking gehad met den Adviseur voor de Decentralisatie. Van dezen autoriteit vernam ik

1o dat de brief van den 1sten Gouvernements Secretaris dd. 2 Januari jl. No.6/B aan den Voorzitter van den Regentschapsraad van Garoet een abuis is, aangezien het verzoek van genoemden Raad, wachtende op het gereedkomen van het omwer^hpen van het ontwerp van de wegverbetering Pameungpeuk-Tjisangiri, nog niet is uitgegaan.

2o dat er een geringe kans bestaat, dat voor dit jaar (1930) eene tegemoetkoming in de kosten van genoemde wegverbetering door de Regeering zal worden verleend.

3o dat echter de kans grooter zal worden, wanneer:

a zoowel de Provincie West Java als het Regentschap Garoet ~~voor~~ dit werk finantiëel zullen steunen. Het ligt niet op den weg van den Adviseur voor de Decentralisatie om het bovenstaande ter kennis te brengen van ~~eerst~~ genoemde autonome lichamen, zoodat deze mededeeling door my gedaan is in de vergadering met Gecommitteerden van den Regentschapsraad van Garoet op 15 dezer en wel met dat succes, dat Gecommitteerden den Raad op de eerstvolgende vergadering in overweging zullen geven voor deze wegverbetering van 's Raads middelen f 2000.- af te zonderen.

b de kosten van de wegverbetering laag worden gehouden.

In de nota van toelichting behoorende by het ontwerp zal dit punt nader worden uiteen gezet. Zonder groot bezwaar zou men voorloopig de wegbreedte tot 5 M. en de breedte van de verharding tot 3 M. kunnen terugbrengen.

4o de Adviseur voor de Decentralisatie gaf nog in overweging in het verzoekschrift op te nemen, om mocht de Regeeringssteun in 1930

niet verleend kunnen worden, te vragen om eene toezegging door de Regeering dat die steun in 1931 zal worden gegeven. De beslissing van de Regeering mag eerst in de 2e helft van dit jaar worden verwacht; indien eene toezegging voor steun van de Regeering ^{alsdan} ~~dan~~ wordt ontvangen, zal in 1930 niet meer dan f 50.000.- verwerkt kunnen worden; een bedrag overeenkomende met de bydrage van Miramare.

50 ook gaf de Adviseur voor de Decentralisatie wel in overweging de noodzakelykheid van de wegverbetering met ^{klummeende,} juiste motieven te staven.

Het ontwerp moet door my worden ingediend by den Voorzitter van den Regentschapsraad van Garoet (dit stemt overeen met den brief van den Gouverneur van West Java aan genoemden Raads-voorzitter van 4 Maart 1930

N° 477/1/24

(U in afschrift gezonden by dezerzydsch schryven dd.14 dezer No.46).

Ten slotte informeerde ik wie bevoegd is tot het verleenen van vergunningen voor het eventueel aanbrengen van verbeteringen in den weg Pameungpeuk-Tjisangiri. Aangezien de weg een Regentschapsweg is, is de Regentschapsraad hiertoe bevoegd; hy kan voorlichting vragen aan de Provincialen Waterstaat, doch behoeft dit advies niet te volgen. Ik vroeg dit in verband met het verzoek van de Directie de ontwerpen gereed te maken voor het plan van f 80.000.- (zie het schryven van Ge-delegeerden dd.13 Maart jl.No.29).

's Middags naar Bandoeng vertrokken.

13 Maart. Schryf- en teekenbehoefden gekocht by Vorkink en by van Dorp. 's Middags vertrokken naar Garoet.

14 Maart. Eene bespreking gehouden met den Inspecteur. Het bezoek aan eenige rubberfabrieken in den laatsten tyd gebouwd uitgesteld tot begin April, wanneer het ontwerp van de wegverbetering Pameungpeuk-Tjisangiri is gereed gekomen. Vernomen, dat veel volk op Miramare is gekomen, en dat de Inspecteur voornemens is den 17en daarheen te gaan. Opzichter Manupassa meldde zich en is belast met het gereed maken van de ^{te} bere-

keningen voor het ontwerp van de wegverbetering Pameungpeuk-Tjisangiri. Van de Regentschapsraad ontving ik eene uitnoodiging voor het bywonen van een vergadering op 15 dezer; de noodige stukken vergaard en bestudeerd. De verantwoording van 1 t/m 15 Januari 1930 opgemaakt.

's Avonds getelefoneerd met den heer Noordhoek Hegt. Naar aanleiding van de berichten over den stand van het graafwerk van de brug Tjibabaloekan, besloot ik den 17en dezer met den Inspecteur mede te reizen.

15 Maart. De vergadering van Gecommitteerden van den Regentschapsraad van Garoet bygewoond. Naar aanleiding van het schryven van den Gouverneur van West Java aan genoemden Raad vroeg men my, wanneer het ontwerp gereed zal zyn. Ik deelde mede, begin April gereed te zullen zyn; het teekwerk is achter geraakt door gebrek aan geroutineerde teekenaars. Een van de Gecommitteerden zegde toe een goede teekenaar naar my te zullen verwijzen. De gereed gekomen brug-ontwerpen toonde ik. Verder deelde ik myne bespreking met den Adviseur voor de Decentralisatie mede. Gecommitteerden waren eerst van gevoelen, dat het op den weg van den Provincialen Raad van West Java lag om voor dit werk een bedrag (men noemde f 40.000) af te zonderen omdat:

a de Provincie middels de belasting op voertuigen by deze wegverbetering direct voordel heeft.

b de wegverbetering invloed zal hebben op de goederenbeweging te Tjilauteureun.

c de kosten van de wegverbetering zoo hoog zyn geworden, tengevolge van de hooge eischen gesteld door de Provincie.

De gelden, waarover de Regentschapsraad beschikt, zyn krap toegemeten. Echter om te toonen, dat de voorgestelde wegverbetering van groot belang voor de betrokken streek wordt geacht, zal den Regentschapsraad worden voorgesteld voor dit werk ^{met} f 2000.- ^{skunnen} uit te trekken. Met groote verwondering nam een der Gecommitteerden kennis dat Lendra-~~E~~states niets

bydraagt. Het plan van deze wegverbetering is op verzoek van den Administrateur van Lendra-Estates (de heer Ament) door dezen Gecommitteerde in den Regentschapsraad gebracht en beweerde de heer Ament toen veel belang te hebben by eene eventueele verbetering van den weg. Ik meen Uwe aandacht betreffende deze kwestie te moeten vestigen op myn dagboek van 9 Augustus 1929. Later is ook door Gedelegeerden besloten niet verder te rekenen op eene bydrage van Lendra-Estates. Voor ^{Me} meerdere bijzonderheden ~~meen ik te mogen verwijzen naar deerzydsch schryven~~ *zullen ik by een anderlyken brief volgen, indien dees van my aenleiding is.* dd. Maart 1930 No. 4.

De verantwoording van 16 t/m 31 December 1929 ingediend. Het ontwerp met de begrooting van kosten van de brug Tjibera kwam gereed; de begrooting moet door my worden nagerekend.

Garoet, 16 Maart 1930.

V. B. de

Garoet.

18 Februari. De opnemer Lentze is gereed gekomen met de kaart van de onderneming Miramare, schaal 1:20000; hiervan is een calque gemaakt voor witdrukken. Hy is nu bezig aan het uitzetten van de as tusschen de Tjibaregbeg en de Tjisangiri in aansluiting met den grooten afvoerweg naar Pasir Oentjal en aan het opmaken van een lengte-profiel.

De opnemer Soenandar heeft de opname van het emplacement Tjidjeroek met de bestaande aftapping uit de Tjidjeroek in kaart gebracht.

Bezig aan een calque van het lengte-profiel van den grooten afvoerweg tusschen de Tjisangiri en de Tjibabaloekan. Vooral tusschen de Tjisangiri en de Tjimerak moet deze weg over grooten afstand belangryk worden opgehoogd, daar hy beneden de H.W. stand van de Tjisangiri ligt. Een staat van ophooging en van grondverzet kan nu worden gemaakt.

Het dagboek van 1 t/m 15 Februari opgemaakt; dat van 16 t/m 31 Januari ingediend.

19 Februari. Het dagboek van 1 t/m 15 Februari wordt getikt. Van de meetbrieven 1914 No.109, No.110, No.111, No.112 en No.113 (betreffende de perceelen, welke samen Miramare vormen) calques laten maken. Deze zullen worden verkleind op schaal 1:20000 en samengevoegd, waardoor een overzicht wordt verkregen, welke gedeelten nog niet zyn ontgonnen. Een teekenaar is bezig aan een calque van het lengte-profiel van den ^{weg} Soekamadé-Permissanbaai voor het uitzetten van de weg-as. De opnemer Soenandar vertrekt 24 dezer daarheen.

De calques van de brug-ontwerpen Tjidjambé en Tjibalengbeng zyn gereed gekomen; de ontwerpen van de brug Tjibera en van het hangwerk over de Tjipangisikan in Miramare-Oost besproken. Het werk op kantoor geregeld en 's middags met een taxi naar

Bandoeng.

- 20 Februari. By de lichtdruk-inrichting "Argus" te Bandoeng witdrukken laten maken van de kaart van Miramare schaal 1:20000 voor den Inspecteur. By van Dorp een beteren pantograaf gekocht en by Vorkink schryf- en teekenbehoefden. 's Middags met een taxi terug naar Garoet.
- 21 Februari. Het dagboek van 1 t/m 15 Februari nagekeken en ingediend. Begonnen aan het ontwerp van de brug Tjitjeleng met liggers van 10 M. lengte.
- 22 Februari. Bespreking met den Inspecteur; de kaarten van de afdeelingen van Miramare-Oost en Miramare-West gekregen om deze op te dragen op een witdruk van de onderneming schaal 1:20000. De foto's van Miramare aan den Inspecteur ter hand gesteld en afgesproken nieuwe foto's te laten opnemen, omdat de ontwikkelde foto's ^{vondredelig} nagenoeg alle overbelicht zyn. Gewerkt aan het ontwerp van de brug Tjitjeleng.
- 23 Februari. Den Inspecteur blauwdrukken van een 2gezins-koeliewoning van Miramare ter hand gesteld en de bygewerkte witdruk van Miramare, schaal 1:20000, besproken. De calque met begrooting van kosten van de brug over de Tjidjambé is gereed gekomen; de begrooting moet nog door my worden nagerekend. Eenheidspryzen voor de ontwerpen van de bruggen Tjibalengbeng en Tjibera opgemaakt. Het ontwerp van de brug Tjitjeleng wordt afgewerkt, gecalqueerd en begroot. Met den opnemer Soenandar, die morgen naar Soekamadé vertrekt, de aldaar te verrichten werkzaamheden besproken.
- 24 Februari. Naar Tjilauteureun en by den Heer van den Berg geïnformeerd of het s.s. Kidoel yzerwerk voor de liggerbrug Tjibaloekan zal meebrengen naar aanleiding van een bericht van de leverancier (Ruhaak & Co. te Soerabaia) dat een deel van dit yzerwerk

met het s.s. "Rotti" te Priok is aangevoerd. Volgens telefonisch
⁶
bericht van den kapitein van de "Kidoel" brengt dit schip den
27sten geen yzerwerk voor my mede. De heer van den Berg heeft
al het yzerwerk van de vakwerkbrug Tjibabaloekan met zyn vracht-
auto naar de Tjibalengbeng getransporteerd.

Van Tjilauteuren met de taxi naar Pameungpeuk en verder te
paard naar de Tjisangiri.

Aan de Tjibalengbeng lag nog veel yzerwerk van de vakwerkbrug
Tjibabaloekan; in hoofdzaak de zwaardere stukken. Van de loods
waren de kapspanten opgezet; eenige bilik en atap was geleverd.
De gaten in den weg naby de Tjibalengbeng waren met steenen
opgevuld vormende eene ^{soort} onderlaag.

De fundeering van het voorblok van het linker landhoofd van de
brug Tjibabaloekan reikte tot 6.40 M. beneden weghoogte; nog
steeds was men in dezelfde permeabele laag van grof zand met
grind. Volgens het ontwerp moet men nog 1.10 M. dieper graven.
Vele kleine afschuivingen in de fundeeringssput geconstateerd.
Het volk zal morgen uitbetaald worden; tegen 5 Maart zal het
terugkomen om het werk te hervatten.

In de materialenloods lag een gedeelte van de brugdekplanken
en van het yzerwerk van de vakwerkbrug. Beide branders van roode
cement waren aan het uithalen van hunne ovens. Gevraagd eene
staat op te maken van het getransporteerde yzerwerk. De beide
betonbuisvormen \emptyset .0.40 M. zyn naar de Tjibabaloekan getranspor-
teerd.

Van de loods voor het volk zyn de stylen opgezet; levering van
bilik en atap hiervoor heeft nog niet plaats gehad.

Met de auto gereden naar Tjidjeroek ⁱⁿ ~~om~~ de meegenomen remise van
f 10.000.- afge dragen.

25 Februari. Met de auto naar Pasir Oentjal en van hier gelopen naar het

overbruggingspunt van de Tjipangisikan in Miramare-Oost. Het houtwerk voor de brug lag daar en ziet er goed uit. Met den heer Wickel afgesproken, dit hout onder een loods op te slaan zoodanig, dat het drogen kan. Tevens kan de loods dienen als werkloods. Tevens besproken de eenheidspryzen voor de woning te Tjimadang.

De werklysten nagekeken en de uitbetaling verzorgd.

Foto's genomen van het emplacement Tjidjeroek en van het Directie-gebouw aldaar.

26 Februari. Foto's genomen van het emplacement Pasir Oentjal en van de tuinen. Verschillende peilen van de brug Tjibabaloekan laten aansluiten op de jongste waterpassing. Opnemer Kromo heeft het overbruggingspunt van de Tjipangisikan in Miramare-Oost opgenomen benevens 3 overbruggingspunten tusschen de Tjimerak en de Tjibabaloekan.

27 Februari. Met de auto naar de Tjibabaloekan. Behalve de waker is er geen mensch op het werk. De 2e steunmuur is byna gereed gekomen. Beide roode cement-branders treffen voorbereidingen voor de 3e branding. Geloopen naar de Tjisangiri; te paard naar de Tjibalengbeng, waar de uitbetaling is geregeld. Geloopen naar de Tjipeutjang en van hier met een taxi over Pameungpeuk naar Garoet 's Avonds het dagboek bygewerkt.

28 Februari. Een onderhoud gehad met den Inspecteur, die o.m. verzocht zoo mogelyk tegenwoordig te zyn by het onderhoud, dat hy dezer dagen zal hebben met den super-intendent van de R.O. ^aNegara den heer Holst Pelekaan, over de verbetering en het onderhoud van den weg Pameungpeuk-K.M.5 (Bangbajang). De situatie van dit weggedeelte, schaal 1:2000, gereed gemaakt en begonnen aan de calque van het lengteprofiel.

De situatie van het emplacement Tjidjeroek wordt opgewerkt.

Het lengteprofiel van de omlegging op de rechteroever van de Tjiawi is gereed gekomen; de hoogte van den nieuwen weg moet nog bepaald worden. Het dagboek van 16 t/m 28 Februari bygewerkt en de correspondentie verzorgd.

Hier doorb. blz 7.

Stand van de werkzaamheden op ultimo Februari 1930.

1o Brug Tjibabaloekan.

Aangezien voor de tuinen geen werkkrachten meer worden aangenomen, werd het aanbod van werkkrachten voor den afvoerweg Tjisangiri-Pasir Oentjal (inclusief de brug over de Tjibabaloekan) beter. Voor het werkvolk wordt eene loods naby de brug opgezet, aangezien men bezwaar maakt tegen het dagelyksch transport per vrachtwagen van en naar Tjidjeroek en ook omdat hier geen plaats is in de diverse loodsen.

Linker landhoofd. De fundeeringsput van het voorblok kwam tot 6.40 M. beneden weghoogte; in de put ^{naar} voor het achterblok is niet meer gegraven. Vele kleine afschuivingen zyn in de put voorgekomen. Het waterbezwaar was zoo groot, dat de irrigatie-pomp vervangen is door een motorpomp. In verslagmaand is 18 M³ roode cement geleverd. De peilen zyn vastgelegd aan de bout Tjibabaloekan (+ 7.896 M.) en zullen met de jongste waterpassing Tjisangiri-Pasir Oentjal vergeleken worden.

Yzeren vakwerkbrug. Al het yzerwerk is met de vracht-auto van den heer van den Berg getransporteerd naar de Tjibalengbeng 12 K.M. van Tjilauteureun; 8.8 ton is gepikold naar de Tjibabaloekan (afstand 11 K.M.) tegen f 1.25 per pikol. Na de lebaran zal dit transport worden hervat. Een deel van de dekplanken is naar het werk gebracht.

Liggerbrug. Volgens bericht van de leverancier, de N.V. Maatschappy t.v.d.z. Ruhaak & Co. is een deel van dit yzerwerk met het s.s. "Rotti" te Priok aangekomen. Begonnen zal worden aan het formeel voor het linkerlandhoofd.

2o Brug Tjimerak.

De goedkeuring van het ingediend ontwerp door het Hoofd van den Provincialen Waterstaat ^{is} nog niet ontvangen. Kalk en roode cement zyn nog niet geleverd; gemeld wordt dat na de lebaran een brander van roode cement beginnen zal met den bouw van een oven.

3o Weg Pameungpeuk-Tjibaregbeg(Tjisangiri).

a de calque van de situatie van den weg tot K.M.5 (Bangbajang) schaal

- 1:2000 is gereed gekomen; begonnen met het opwerken van de situatie van den weg K.M.5(Bangbajang)-Tjisangiri, schaal 1:2000
- b op de staat van waterdoorlaten in de omlegging Tjikaso na, is het ontwerp van deze omlegging met brug gereed gekomen.
- c brug Tjipaäs in ontwerp gereed.
- d duiker Tjibarengkok als onder c.
- e brug Tjipeutjang " " c.
- f brug Tjiawi; de waterpassing op den rechteroever is verricht; het lengteproefiel van de omlegging wordt opgemaakt.
- g het ontwerp van de brug Tjibalengbeng is gereed gekomen; de begrooting van kosten is onder handen.
- h begonnen zal worden aan het ontwerp van een brug met doorgaande liggers (6 + 12 + 6)M) over de Tjikawoeng.
- i het ontwerp van de brug Tjidjantaké is gecalculeerd; de begrooting van kosten is gereed gekomen, doch moet nog worden nagerekend.
- k het ontwerp van de brug Tjidjambé is gereed gekomen; de begrooting van kosten is opgemaakt.
- l het ontwerp van een brug met doorgaande liggers (10 + 16 + 10) M. over de Tjibera is onder handen.
- m het ontwerp van een brug over de Tjitjeleng met liggers van 10 M. is in concept gereed; het moet opgewerkt, gecalculeerd en begroot worden.
- n het ontwerp van de brug Tjibaregbeg is gereed.
- o eveneens is gereed gekomen het ontwerp van de brug Tjisangiri.
- Van de wegverlegging tusschen de Tjibaregbeg en de Tjisangiri in aansluiting met den weg Tjisangiri-Pasir Oentjal is de as uitgezet en een lengteprofiel opgemaakt.
- 4o Aangezien de bestaande weg vóór de Tjibalengbeng door het transport met de vrachtauto plaatselyk zwaar is beschadigd, zyn deze weggedeelten hersteld; de kosten komen ten laste van het onderhoud van den weg K.M.5(Bangbajang)-Tjisangiri, waarvoor in 1930 f 1478.- is noodig geacht.

Begonnen aan den bouw van een materialen loods aan de Tjibalengbeng, welke nu noodig is voor het transport van ryst en van portland-cement, doch welke later noodig zal zyn by den bouw van de brug Tjibalengbeng. Na de lebaran zal begonnen worden aan een materialenloods by de Tjibera. Aan het onderhoud van het wegdeel Pameungpeuk-K.M.5(Bangbajang) is nog niets gedaan.

50 De waterpassing van den weg Tjisangiri-Pasir Oentjal is uitgerekend; een lengte-profiel is opgemaakt. De vaste punten hebben de volgende hoogte t/o. van het nulpunt by Pameungpeuk (bout Tjigodek = \pm 0.00)

bout by de Tjisangiri	+ 8.380 M.
" " " Tjimerak	+ 9.714 "
" " " K.M.III ⁺⁷⁷⁵	+ 4.333 "
" " " Tjibabaloekan	+ 7.896 "
" " " K.M.VIII ⁺⁷⁹⁰	+ 130.491 "
" in de passerloods Tjidjeroek	+ 209.008 "
" " " " Pasir Oentjal	+ 261.886 "

Het hoogste punt van den weg by K.M.XIII⁺⁸⁵⁰ ligt op eene hoogte van + 269- M.

De hoogste waterstand in de Tjisangiri ter plaatse van het overbruggingspunt ligt op + 8.60 M.; die van de Tjimerak ligt op + 10.42 M. Waar beide rivieren gezamenlyk in zee monden naby Tjibaregbeg is het duidelyk, dat ⁱn eerstgenoemde rivier het verhang veel grooter moet zyn dan in de Tjimerak; wanneer de rivier niet bandjirt, is de snelheid van het water in laatstgenoemde rivier heel gering.

Uit het lengte-profiel van den afvoerweg tusschen de Tjisangiri en de Tjibabaloekan, waarvan een ^{sluuis} ~~witdruk~~ hierby wordt aangeboden, blykt, dat de weg tusschen de Tjisangiri en de Tjimerak over het algemeen te laag is gelegd. Met eene verbetering in de afwatering van de verschillende door den weg gekruiste waterlooppen, zal men niet ver komen, ^{om} ~~voordat~~ de water-

stand in de Tjisangiri, waarop al deze waterloopen ten slotte loozen, te hoog blyft.

Het bruggedek by de Tjisangiri is geprojecteerd op + 6.- M.; na een horizontaal weggedeelte van 60 M.lengte, daalt deze onder eene helling van 1% tot piket 0+265. Tusschen piket 0 +290 en piket 0 +475 wordt eene weghoogte van + 8.10 M.aangehouden; van piket 0 +595 tot piket I +335 wordt de weghoogte + 8.97 M. By piket I +360 stygt de weg onder eene helling van 1% naar de brug Tjimerak, welke rivier op eene hoogte van + 7.97M. wordt gepasseerd. Tusschen deze rivier en de Tjibadjing zal men de weg plaatselyk moeten ophoogen in hoofdzaak om de verschillende waterloopen te passeeren o.a. de ophoogingen tusschen piket III +505 en piket III+610 en tusschen piket III+ 630 en piket III+ 725. Deze ophoogingen worden bepaald door de hoogte van de verschillende nog te ontwerpen kunstwerken. By de Tjibadjing moet de weg vermoedelyk worden verlegd, ^{behoevende hooien,} omdat de brug te laag ligt en beter op een andere plaats gebouwd kan worden; de contrahelling van \pm 7 M.kan vermoedelyk verkleind worden.

Reeds na den bandjir van begin November 1929 constateerde ik eene te lage ligging van den weg op den rechter oever van de Tjibabaloekan (zie myn dagboek op 12 November 1929). Dit wordt bevestigd door de opname; de weg zal tusschen piket V+ 60 en piket V + 300 en tusschen piket V +350 en piket V + 560 gelegd moeten worden op + 8.- M. om zeker te zyn, dat hy by hooge waterstanden van de Tjibabaloekan niet wordt geïnundeerd. Deze rivier heeft een eigen monding in de Indische Oceaan; de ~~stroomsnelheid van het rivierwater~~ ^{stroomsnelheid} ter plaatse van de brug by gewone waterstand wordt beïnvloed door eb en vloed.

In het lengte-profiel is mede aangegeven de plaats van de geprojecteerde doorlaten. Een begin is gemaakt met de opname van de plaats van bruggen en duikers ten einde deze te kunnen ontwerpen en begrooten.

Aan de hand van het lengte-profiel zal een overzicht gegeven worden van het wegdeel Tjibabaloekan-Pasir Oentjal

Aan de hand van het lengte-profiel is de mate van ophooging aan te geven en eene kosten-raming op te maken. Wenschelyk zal het zyn met dit werk na de lebaran aan te vangen; onder den invloed van de regens is het graafwerk gemakkelyker en dus goedkooper terwyl de opgehoogde grond vlugger zal inklinken.

In een volgend verslag zal een overzicht gegeven worden van het wegdeel Tjibabaloekan-Pasir Oentjal.

2 Betonbuisvormen \emptyset 0.40 M.zyn naar het werk getransporteerd. Zoodra de loods van de Tjibalengbeng is ingedekt, zal begonnen kunnen worden met den opvoer van portland cement. Een aannemer beloofde na de lebaran met veel volk te zullen komen voor het leggen van de onderlaag en voor het kloppen van steenslag zoowel voor de betonbuizen als voor den weg. Wanneer de steenslag te duur wordt, zal van grind gebruik gemaakt worden. Begonnen aan de opname van de waterlooppen tusschen de Tjisangiri en de Tjibabaloekan, waarover bruggen en duikers moeten komen, ten einde hiervoor ontwerpen te kunnen opmaken.

6_o van het aanbod van werkkrachten is gebruik gemaakt de weg tusschen de Tjisangiri en de Tjibabaloekan van opslag te zuiveren; de kosten komen ten laste van het onderhoud van den weg Tjisangiri-Pasir Oentjal in 1930. (zie dezerzydsch schryven aan Gedelegeerden d.d. 19 Februari jl.No.36

7_o aan het ontwerp van een opslagloods te Tjilauteuren is in verslagmaand niet gewerkt.

8_o situatie en dwarsprofillen van de Tjipangisikan in Miramare-Oost opgenomen ten einde deze brug te kunnen ontwerpen. De opname wordt uitgerekend. Machtiging verzocht om de onderbouw (schroefpalen en onderdeelen) voor deze brug te mogen bestellen by Oving. (zie dezerzydsch schryven aan Gedelegeerden d.d. 19 Februari jl.No.34). Prysopgave en levertyd gevraagd aan 5 verschillende leveranciers voor de lange bouten \emptyset 1"; bestelling zal eerst volgen nadat de begrooting van 1930 is goedgekeurd.

Voor het hangwerk is $\pm 16.5 M^3$ hout ingekocht.

- 9° het ontwerp van de woning van de Wd.Administrateur van Miramare-Oost te Tjimadang is in potlood gereed gekomen. Het wordt in inkt gezet en gecalqueerd. Eene begrooting van kosten en een houtstaat worden opgemaakt.
- 10° eene plattegrond van de ziekenzaal te Tjidjeroek is aan Gedelegeerden opgezonden. De Inspecteur is meer geporteerd voor een ondernemingshospitaal op Pasir Oentjal.
- 11° van de calque van Miramare schaal 1:20000 zyn witdrukken gemaakt, bestemd voor de verslagen van den Inspecteur.
- 12° Begonnen de kaarten behoorende by de meetbrieven 1914 No.109 t/m No.113 te laten calqueeren, verkleinen tot eene schaal 1:20000 en samenvoegen tot een overzichtskaart.
- 13° van een 2 gezins-koelie-woning zyn voor den Inspecteur een calque en blauwdrukken gemaakt.
- 14° de beide 2 gezins-koelie-woningen van de N.V."Buiswerken" te Tjidjeroek opgezet; deze moeten voorzien worden van vloer, omwanding en dakbedekking.
- 15° aan het ontwerp van de houten brug over de Tjipangisikan in Miramare-West is in verslagmaand niet gewerkt.
- 16° voor de uitbreiding van het Directie-gebouw te Tjidjeroek is een schetsontwerp gemaakt.
- 17° begonnen aan het ontwerp van een badkamer en W.C.by de administrateurswoning te Tjidjeroek.
- 18° een opname is verricht van de aftapping uit de Tjidjeroek en van het emplacement van dien naam voor het ontwerp van eene watervoorziening. De ^{name} ~~opname~~ wordt berekend.
- 19° De Inl.opnemer Soenandar is den 24sten Februaari naar Soekamadé vertrokken voor het uitzetten van de weg-as Soekamadé-Permissanbaai.

Garoet, 1 Maart 1930.

V. v. d. d.

16 Maart. Het dagboek van 1 t/m 15 Maart bygewerkt. Aangezien ondergeteekende vernomen heeft, dat er meerdere aannemers op het werk zyn aangekomen, waarmede plaatselykē besprekingen betreffende pryzen gehouden moeten worden, werd besloten om morgen samen met den Inspecteur naar Miramare te gaan. In verband hiermede met den Opzichter Manupassa het werk op kantoor geregeld.

17 Maart. 's Morgens om 6½ uur met den Inspecteur naar Pameungpeuk vertrokken. Hier overgestapt in de Ford, die ons naar de Tjikawoeng heeft gebracht. De loods aan de Tjibalengbeng is gereed gekomen en heeft, werkende met dagkoelies, f 105.- gekost voor 80 M² loods. Te paard tot de Tjisangiri en van hier geloopt naar de Tjibabaloekan. By piket II ⁺⁵⁰⁰ (zie het lengteprofiel behoorende by het dagboek van 16 t/m 28 Februari jl.) waren menschen bezig eurik^{eh} te snyden voor het maken van welits voor de verschillende loodsen. Koelies waren bezig met het schoonmaken van de aarden baan. Een ander deel is te werk gesteld ^{aan} met het stapelen van een steunmuur, waar de weg door de Tjibabaloekan is aangetast; een drit^etal van deze muren zyn reeds gereed gekomen.

Het water in alle rivieren is hoog tengevolge van hooge zeestanden. Om deze reden en ook omdat de motorpomp telkens afsloeg, stond de fundeeringssput vol water. Het water in de rivier stond 60 cm hooger dan in de put. Terwyl de magneet nagekeken zal worden, moeten de koelies te werk worden gesteld ^{aan} de steunmuren en aan den weg. Vernomen dat de hooge zeestanden tegen 22 dezer zullen afnemen. De beide branders van roode cement zyn aan de 3e branding bezig. Het transporteeren van het yzerwerk van de vakwerkbrug Tjibabaloekan gaat geregeld voort. De loods voor het werkvolk aan de Tjibabaloekan is gereed gekomen en betrokken (zie de foto). In de materialen-

loods zyn opgeslagen kalk, roode cement, het yzerwerk en de dekplanken. Men was bezig aan een specie-loods by de fundeeringsput. Afgesproken om 's middags eene bespreking te houden op Tjidjeroek met de aannemers. Met de auto naar Tjidjeroek. By piket VIII^{+ 0} was het volk van de aannemer Noerhaji bezig met het leggen van de onderlaag.

By de bespreking 's avonds vroeg Noerhaji voor de onderlaag een gemiddelde prys te bepalen en uit te betalen. Hierin wordt niet getreden, daar gevreesd wordt, dat in dat geval die prys later toch verhoogd zal moeten worden om het werk te doen opschieten. De prys per 10 M¹ onderlaag, breed 3.50 M en dik 15 cM, alles inbegrepen, wordt voorloopig gesteld op f 10.- met een premie van 10% voor den aannemer. Noerhaji vroeg om uitbetaling van de gelegde onderlaag, ten einde meer volk te kunnen halen. Hiertegen is na ruggespraak met de₂ mandoer geen bezwaar, omdat het volk aan het werk zal blyven. Een andere aannemer zal volk halen om roode cement te branden aan de Tjimerak tegen f 5.- per M³.

Voor het branden van kalk tegen f 12.- per M³ bestaat op het oogenblik nog geen animo.

Aangezien de loods aan de Tjibalengbeng gereed is gekomen, is met den heer v.d.Berg gesproken een aanvang te maken met het aanvoeren van portland-cement.

18 Maart. 's Morgens de nieuwe koeliewoningen te Tjidjeroek bezichtigd met den Inspecteur en den Wnd.Administrateur. Deze wyken eenigszins af van de blauwdrukken (zie myn dagboek van 22 Februari jl) en wel:

- 1_o een deel van de voorgalery is getrokken by de woning.
- 2_o een deel van de keuken heeft een verhoogde houten vloer.
- 3_o in de keuken moet een deur naar buiten komen.

De Inspecteur drong er zeer terecht op aan om meer aandacht te be-

steden aan het bezigen van goed hout en aan een nette afwerking. Het is m.i. jammer, dat de aarden vloer van de keuken niet met oebins wordt belegd; de meerdere kosten zyn \pm f ~~10~~¹⁵.- voor een dubbele woning, doch een vloer van oebins ^{is} ~~is~~ hygiënischer. Volgens informatie zyn de bouwkosten van een dubbele koeliewoning (opp. 64 M²) \pm f 500.-, welke kosten voor Miramare niet te hoog lyken.

Met de auto naar de Tjibabaloekan en by piket VIII ^{+ 0} het werk van Noerhaji nagekeken; de gelegde onderlaag ziet er goed uit. De aannemer verzocht een koelieloods voor zyn volk, dat best gecombineerd kan worden met het plan van den Inspecteur (zie myn dagboek van 15 Februari jl.) betreffende den bouw van woningen voor tappers by K.M.9. Gesproken over de levering van steenslag by piket VIII ^{+ 0}.

By de Tjibabaloekan is men begonnen met het aanvoeren-van-portland-eement opzetten van een warong. Vele koelies voornamelyk dragers ontvangen daar betaling. De juiste plaats van de betonbuisduikers K.W.No.29 t/m K.W.No.34 vastgesteld. Aangezien begonnen is met het aanvoeren van portland-cement, kan spoedig begonnen worden aan het vormen van de buizen. By K.M.5 is men begonnen met het verzamelen van grind voor de betonbuizen. Betonbuisvormen zyn te Pameungpeuk aangekomen. 's Avonds deelde de heer v.d.Berg mede, dat hy begonnen is met het transporteeren van portland-cement naar de Tjibalengbeng.

19 Maart. Tot 15 dezer is weder 2.4 ton yzer van de vakwerkbrug Tjibabaloekan naar de bouwplaats getransporteerd. De onderlaag van piket VII ^{+ 860} tot piket VIII ^{+ 10} (dus 150 M.) uitbetaald. Met de auto naar de Tjibabaloekan en van hier geloopt tot de Tjibalengbeng. Vanwege de hooge zeestanden moesten de rivieren doorwaad worden aangezien de paarden de Tjimerak noch de Tjisangiri konden passeeren. By de Tjibera is de loerah van Tjibaregbeg begonnen met het onderhoud van den bestaanden weg. Het wegdeel tusschen de Tjibera en de Tjibaregbeg, lang \pm 1.3 K.M. zal voor f 200.- in orde gemaakt

worden, inclusief de bruggen over de kleine rivieren en andere afwateringen. Aan het onderhoud van het wegdeel drisprong Nagara tot de Tjibera door den loerah van Bangbajang, lang \pm 3.5 K.M., is nog niets gedaan. Aan het wegdeel tusschen de Tjibaregbeg en het dorp van dezen naam wordt niet ^{'s} gedaan, omdat dit wegdeel komt te vervallen.

In de loods van de Tjibalengbeng (piket VI ^{+ 250}) waren 30 vaten portland cement aangevoerd. Dagelyks maakt de vrachtauto van den heer v.d.Berg 4 ritten (heen- en terug) en vervoert per rit 5 vaten portland cement wegende $5 \times 180 = 900$ K.G. Met de vrachtauto meegeleden tot aan de Tjikaso en van hier met een taxi naar Garoet, dat om 6 uur 's middags werd bereikt.

20 Maart. Het werk op kantoor nagegaan. Gereed zyn gekomen de lengteprofielen van de omlegging op den rechter oever van de Tjiawi en die tusschen de Tjibaregbeg en de Tjisangiri. De teekenaars zyn bezig aan calques van de ^{grondtoestand} situatie, schaal 1:2000, tusschen Bangbajang en de Tjisangiti en aan het lengte-profiel van het wegdeel Pameungpeuk-Bangbajang. De opname van de Tjipangisikan in Miramare-Oost wordt in kaart gebracht. De beloofde teekenaar heeft zich niet aangemeld; het teekenswerk blijft achter. Met den Heer v.d.Berg getelefoneerd over het transporteren van 16 betonbuisvormen van Pameungpeuk naar de loods aan de Tjibalengbeng wegende 55 pikol. 's Middags is ondergeteekende ongesteld geworden. Het dagboek van 1 t/m 15 Maart nagelezen en laten tikken.

21 Maart. Een werkbaas met goede certificaten, die om werk vroeg, aangeschreven om a.s. Maandag, 24 dezer, op kantoor te komen. Het dagboek van 16 t/m 31 Maart bygehouden. Met den Heer v.d.Berg getelefoneerd over de aankomst van lynolie van Lindeteves. Aangezien vernomen werd, dat er liefhebbers waren voor grondverzet, is een begin gemaakt met het opmaken van deze staat (van piket 0 ⁺⁵⁹⁰ tot piket ⁺³⁴⁰)

van den weg Tjisangiri-Pasir Oentjal. De verantwoording van 1 t/m 15 Januari 1930 ingediend. Een persoon met het einddiploma K.W.S. 1921 vroeg om werk en met hem afgesproken den 24sten dezer in dienst te treden voorloopig f 100.-'s maands.

22 Maart. De staat van grondverzet piket 0 ^{+ 590} tot piket I ^{+ 340} gereed gemaakt; de kosten van het grondverzet zyn voor dit wegdeel begroot op f 2100.-. Gef profiteerd moet nu worden van de laatste regens; de grond wordt later te droog, waardoor de kosten dan zullen stygen. Het dagboek van 1 t/m 15 Maart laten tikken. In het lengteprofiel behoorende by het ontwerp van den weg Pameungpeuk-Tjisangiri tusschen piket 0 ^{+ 0} en piket III ^{+ 600} de plaats van de kleine doorlaten bepaald.

23 Maart. De staat van grondverzet piket 0 ^{+ 590} tot piket I ^{+ 340} gegeven aan den mandoer Asdjan, die morgen-ochtend met volk naar Miramare zal vertrekken. Hy zal by aankomst op het werk een aanvang maken met het uitzetten van de profillen voor deze ophooging. Voor de ontwerpen van de bruggen Tjibera en Tjibalengbeng witdrukken te Bandoeng laten maken. Uit Weltevreden de begrooting van kosten voor de woning van den Wnd.Administrateur van Miramare-Oost ontvangen; deze begrooting moet nog door my worden nagegaan. Begonnen aan eene berekening van het grondverzet, de onteigening en de bezodding van de omlegging Tjikaso.

24 Maart. Voor het bureau gekocht een tafel met 4 stoelen voor f 20.-. De persoon met het diploma K.W.S.1921 is niet verschenen en zond ook geen bericht van verhindering. Het dagboek van 1 t/m 15 Maart ingediend. Bespreking met den Opzichter Manupassa en den werkbaas Th.K.Persang, die in tydelyken dienst is aangenomen op f 150.-'s maands. Het ligt in myne bedoeling Persang te belasten met de bouw van de bruggen Tjibabaloekan en Tjimerak en met den aanleg van den daartusschen gelegen weg. (lengte \pm 4.5 K.M.). Persang

zal aan de Tjibabaloekan moeten wonen, alwaar voor hem een eenvoudige keet moet worden gebouwd. Totdat deze keet betrokken kan worden, zal hem een huis te Tjidjeroek worden aangewezen, hetgeen reeds met den Wnd.Administrateur van Miramare-West telefonisch is besproken. Voorloopig wordt Persang ook belast met den weg-aanleg Tjibabaloekan-Pasir Oentjal, aangezien een 2e werkbaas te Tjidjeroek spoedig noodig zal blyken. De mandoer Asdjan wordt verplaatst naar Tjibaregbeg en belast met het wegdeel Tjisangiri-Tjimerak, met de regeling van het transport ^{van} ~~aan~~ de Tjibalengbeng naar het werk en met het onderhoud van den weg K.M.5 (Bangbajang)-Tjibaregbeg.

Door gebrek aan goede teekenaars blyft het teekenwerk van de wegverbetering Pameungpeuk-Tjisangiri achter. Het yzerwerk van de liggerbrug Tjibabaloekan is te Tjilatjap aangekomen; maatregelen genomen voor verdere doorzending naar Tjilauteureun.

25 Maart. Begonnen aan de berekening van de onteigening, het grondverzet en de bezoding van de omlegging Tjikaso. Opzichter Manupassa maakt van de analyses een verzamelstaat. Van de omlegging Tjiawi wordt de ingraving en ophooging berekend.

26 Maart. Voor het dagboek van 16 t/m 31 Maart eene grafische voorstelling van den weg Tjisangiri-Pasir Oentjal laten opmaken, met de bedoeling zoo'n grafische voorstelling maandelijks met het dagboek in te dienen. In het lengteprofiel van het wegdeel Tjibabaloekan-Pasir Oentjal de plaats van de te bouwen permanente kunstwerken bepaald. Voor de omlegging Tjikaso zal noodig zyn $\pm 11000 M^3$ grond in ingraving en $\pm 15000 M^3$ grond in ophooging; alleen het grondverzet voor deze omlegging zal op f7000.- komen te staan voor een weg van 7 M.breedte. Opzichter Manupassa acht voor de betonbuisduikers in het wegdeel Tjisangiri-Tjibabaloekan noodig 130 vaten portland-

cement. Met Gedelegeerden zal overleg gepleegd worden deze hoeveelheid portland-cement te bestellen by den heer van den Berg te Tjilauteureun tegen f 11.80 per vat geleverd aan onze loods aan de Tjibalengbeng.

27 Maart. Begonnen aan de grondverzetstaat van de omlegging Tjiawi. De werkbaas Persang is in dienst gekomen; met Opzichter Manupassa en hem de regeling van het werk en van de administratie besproken. De witdrukken van de brug-ontwerpen Tjibalengbeng en Tjibera uit Bandoeng ontvangen. De begrooting van de Tjibera nagerekend; deze sluit op een eindcyfer van f 14.700.- Het grondverzet van de omlegging Tjiawi is berekend; noodig is ± 8000 M³ grond in ingraving en ± 4000 M³ grond in ophooging; deze grond zal hoofdzakelyk verkregen worden uit de Tjiawi. (deze omlegging wordt ± 1200 M lang;

28 Maart. De verantwoording van 16 t/m 31 Januari jl. opgemaakt. De begrooting van de Tjibalengbeng nagerekend; deze sluit op een eindcyfer van f 7300.-

29 Maart. Van Gedelegeerden o.m. bericht gekregen, dat de bovenbouw van de Tjimerak-brug eerstdaags gekeurd zal worden. Begonnen aan de staat van grondverzet van de omlegging tusschen de Tjibaregbeg en de Tjisangiri, lang 1 K.M. Opzichter Manupassa heeft een staat opgemaakt van nog in te koopen werktuigen. 's Avonds bericht gekregen, dat de Inspecteur Maandagmorgen uit Miramare zal vertrekken, waarom besloten is dien dag met de auto van den Inspecteur naar Pameungpeuk te reizen en voor de uitbetaling op het werk en om de werkbaas Persang het werk aan te wyzen.

30 Maart. De verantwoording van 16 t/m 31 Januari jl. ingediend. Nagerekend de begrootingen van de brug-ontwerpen Tjikawoeng en Tjitjeleng, welke begrootingen sluiten op eindbedragen van resp.: f 11900.- en f 4450.- De eindbedragen van de begrootingen der 13 bruggen in den Regentschapsweg Pameungpeuk-Tjisangiri volgen hieronder.

1	Brug over de Tjikaso	f 28900.-	
2	" " " Tjipaäs	" 7800.-	
3	Duiker Tjibarengkok	" 8000.-	
4	Brug over de Tjipeutjang	" 6100.-	5200.-
5	" " " Tjiawi	" 12400.-	10200.-
6	" " " Tjibalengbeng	" 7300.-	5900.-
7	" " " Tjikawoeng	" 11900.-	
8	" " " Tjidjantaké	" 3640.-	3090.-
9	" " " Tjidjambé	" 5100.-	4330.-
10	" " " Tjibera	" 14700.-	11500.-
11	" " " Tjitjeleng	" 4450.-	3720.-
12	" " " Tjibaregbeg	" 8500.-	6460.-
13	" " " Tjisangiri	" 32800.-	
Samen		f151590.-	

Een overzichtstaat van de analyses van deze 13 bruggen wordt opgemaakt. Een aanvang gemaakt met omwerken van de ontwerpen van de bruggen Tjibalengbeng, Tjidjantaké en Tjidjambé tot bruggen van 3 M. tusschen de leuning, passende in het plan van de Directie (plan van f 80000.) Het werk op kantoor geregeld.

31 Maart. 's Morgens om 6 uur in de auto van den Inspecteur uit Garoet vertrokken en om 8 3/4 uur te Pameungpeuk aangekomen. Overgestapt in de Ford en met den werkbaas Persang gereden naar de Tjikawoeng. By de kampong Tjibalanak de loerah van Bangbajang gesproken, die beloofde in April te zullen beginnen aan het onderhoud van het weg-deel driesprong Nagara-Tjibera. Aan de Tjibalengbeng ligt nog ± 10.6 ton yzerwerk. Verder is naar de loods aan de Tjibalengbeng door den heer van den Berg 55 vaten portland cement en de door het Technisch Bureau en Machinefabriek L.Gout geleverde betonbuisvormen (55 pikol) met zyn vrachtauto getransporteerd.

Naar de brug Tjibabaloekan zyn opgevoerd 20 vaten portland-cement. Van de Tjikawoeng tot de Tjibera paard gereden. Aan de Tjibera was men bezig een materialen-loods voor f 100.- op te zetten.

De bestaande Regentschapsweg tusschen de Tjibera en de Tjibaregbeg is verbeterd; enkele gedeelten moeten nog afgemaakt worden, terwijl nog aanwyzingen zyn gegeven voor de verbetering van de afwatering en van enkele weggedeelten, die te zacht zyn.

Van hier te paard naar de Tjisangiri en verder geloopt tot de Tjibabaloekan. De mandoer Asdjan is bezig met het uitzetten van de profielen voor het ophoogen van het wegdeel piket 0 ^{+ 590} tot piket I ^{+ 340}; by het schryven van Gedelegeerden dd.28 Maart jl.No33 gaan deze accoord met myn voorstel om vooruitlopende op de goedkeuring van de Directie met dit werk aan te vangen. Aan de Tjimerak is een aannemer voor roode cement begonnen met den bouw van een oven. In de loods lagen 9 koelies ziek met malaria; deze zullen getransporteerd worden naar ~~de~~ Tjibaregbeg. Aan de Tjibadjing wordt met dagkoelies een loods opgezet.

Voor de K.W.No.29 en No.31 zyn de betonbuizen \emptyset 0.40 M gevormd; by K.W.No.30 is men begonnen met het vormen van betonbuizen \emptyset 0.60M. De buizen moeten gedateerd worden, aangezien met het leggen minstens 21 dagen moet worden gewacht. Ook zyn maatregelen getroffen, dat de buizen gedurende het verharden nat worden gehouden. De specie van 1 p.c. + 3 roode cement + 5 grind blykt niet te schraal. Voorbereidende maatregelen zyn getroffen om de buizen voor de K.W.No 32 No.33, en No.34 te vormen, zoodra de yzeren vormen zullen zyn opgevoerd. Het grootste deel van de metselaars en koelies is te werk gesteld aan het opzetten van de steunmuren, aangezien de motorpomp aan de Tjibabaloekan telekens ^{kers} afslaat.

De werkbaas Persang, die met de behandeling van motoren bekend is,

opgedragen om morgen-ochtend de pomp grondig na te kyken. In verslagmaand is 28 M³ roode cement geleverd, doch nog geen kalk. Een kalkbrander vond de prys van f 12.- per M³ te laag. Persang heeft een kalkbrander van Padelarang laten komen. Aangezien vroeger aan de Tjibabaloekan f 15.- voor 1 M³ kalk is betaald en hooger, vragen de branders eerstgenoemde prys. Dezerzyds wordt gevreesd, dat indien f 15.- gegeven wordt, de branders wederom een hoogere prys zullen bedingen, omdat zy weten, dat de kalk noodig is. Wordt nu een brander genegen gevonden om voor f 12.- per M³ te leveren, dan zullen velen het kalkbranden voortzetten. In de koelie-loods lagen 5 menschen met malaria; de mantri-ziekenverpleger heeft deze menschen en die by de Tjimerak behandeld. Momenteel zyn aan de Tjibabaloekan 2 warongs. Eene plaats uitgezocht voor de woning van den werkbaad^s. Verscheidene ploegen zyn bezig met het leggen van de onderlaag tusschen de Tjibabaloekan en Tjidjeroek; in de verslagmaand is 669 M¹ onderlaag ingekocht, waaronder 445 M¹ van den aannemer Noerhaji.

Tegen 2 uur met de auto te Tjidjeroek aangekomen.

's Avonds bericht ontvangen van den heer D. van den Berg te Tjilauteuren, dat:

1o het S.S. "Kidoel" het yzerwerk van de liggerbrug Tjibabaloekan, geleverd door Ruhaak heeft aangebracht.

2o genoemde heer met zyn vrachtauto de goederen tegen den overeengekomen prys van f 0.60 per ton/K.M. niet kan opvoeren naar de Tjibalengbeng, zoodat de opvoer op het oogenblik ~~weer~~ stagneert.

Stand van de werkzaamheden op Ultimo Maart 1930.

1o Brug Tjibabaloekan.

Voor het werkvolk is aan de Tjibabaloekan een loods gebouwd; 5 koelies hadden malaria; getracht zal worden de zieken naar Tjibareggeg

te transporteeren en door verstrekking van chinine de malaria te bestryden. Eene plaats uitgezocht voor de woning van den werkbaas Persang.

Linker landhoofd. Tengevolge van hooge zeestanden en doordat de motorpomp telkens weigerde, kon de fundeeringsput niet behoorlyk afgemaakt worden. Een irrigatiepomp is weder opgesteld en de put met schaaldelen, bamboe en bilik bekist. Het gr^aafwerk is niet opgeschoten. Een voorstel gedaan om een nieuwe motorpomp aan te schaffen, welke ongetwyfeld ook noodig zal blyken by het fundeeren van den pyler. Begonnen aan het formeel te Pasir Oentjal. De werkbaas Persang zal het werk begin April overnemen. In verslagmaand 28 M³ roode cement geleverd. Een kalkbrander van Padelarang laten komen, omdat de levering van kalk niet opschiet.

Yzeren vakwerkbrug. Hiervan is ± 20.6 ton naar de bouwplaats opgevoerd. Het is gebleken, dat de opvoer gemakkelyk gaat en door het geringe gewicht van de deelen en door den ronden vorm.

Liggerbrug. Het yzerwerk is op het laatst van verslagmaand te Tjilauteureun ontscheept. Maatregelen worden genomen om de 10 M. lange liggers te vervoeren.

26 Brug Tjimerak.

By besluit van het Hoofd van den Provincialen Waterstaat dd. 11 Maart 1930 No. 34/BI/12 is vergunning verleend met den onderbouw te beginnen. Maatregelen worden genomen voor het uitzetten. By hun schryven dd. 17 Maart jl. No. ³²~~27~~ deelen Gedelegeerden mede, dat de *(den de overre gesteldem tyd het eigen versou den en binnen)* bovenbouw van deze brug spoedig gekeurd zal worden.

Een brander van roode cement is begonnen met den bouw van een oven. Onder de koelies aan de Tjimerak heerscht malaria.

30 Weg Pameungpeuk-Tjibaregbeg (Tjisangiri).

De oud-Opzichter F.K. Manupassa is 14 Maart jl. in dienst getreden

en voorloopig aangewezen my by het gereedmaken van het ontwerp te helpen. Door het ontbreken van een voldoende aantal geroutineerde teekenaars blyft het calqueeren achter.

a de overzichtskaart schaal 1:50000 is gereed gekomen. De situatiekaarten van den weg schaal 1:2000 (2 bladen) zyn nagenoeg voltooid; de teekenaars zyn bezig aan het lengte-profiel (3 bladen) van den weg ^{Parungpauk-} ~~K.M.5 tot de Tjisangiri.~~

b het grondverzet en de onteigening van de omlegging Tjikaso is berekend; van het ontwerp van de brug werden witdrukken gemaakt.

c het ontwerp van de brug Tjipaäs is gereed.

d duiker Tjibarengkok als onder c.

e brug Tjipeutjang " " " c.

f Het ontwerp van de brug Tjiawi is gereed gekomen; van de omlegging is het lengteprofiel gereed gemaakt en het grondverzet en de onteigening berekend; de doorlaten in deze omlegging moeten nog bepaald worden.

g het ontwerp van de brug Tjibalengbeng is gereed gekomen; de begrooting van kosten sluit op een eindcyfer van f 7300.-; een witdruk is by dezerzydsch schryven dd. 30 Maart jl. No. 42 aan Gedelegeerden aangeboden.

h het ontwerp van de brug Tjikawoeng is gereed gekomen; de begrooting van kosten sluit op een eindcyfer van f 11900.-

i de begrooting van kosten van de brug Tjidjantaké sluit op een eindcyfer van f 3640.-; een witdruk is aan Gedelegeerden ter hand gesteld (10 Maart jl.)

k de begrooting van kosten van de brug Tjidjambé sluit op een eindcyfer van f 5100.-; een witdruk is aan Gedelegeerden ter hand gesteld (10 Maart jl.)

l het ontwerp van de brug Tjibera is gereed gekomen; de begrooting van kosten sluit op een eindcyfer van f 14700.- By dezerzydsch

schryven dd. 30 Maart jl. No. 41 is een witdruk aan Gedelegeerden aangeboden. Een teekenaar is bezig met het valqueeren van situatie en dwarsprofielen.

m het ontwerp van de brug Tjitjeleng is gereed gekomen; de begrooting van kosten sluit op een eindcyfer van f 4450.- Witdrukken hiervan moeten worden vervaardig^d.

n het ontwerp van de brug Tjibaregbeg is gereed gekomen.

o eveneens is gereed gekomen het ontwerp van de brug Tjisangiri.

Van de wegverlegging tusschen de Tjibaregbeg en de Tjisangiri is het lengteprofiel van den nieuwen weg bepaald. Hellingen van 1/15 zyn toegepast om minder grondverzet te krygen; de staat van onteigening en grondverzet is onder handen.

In de weg Pameungpeuk-Tjisangiri komen dus 3 belangryke omleggingen t.w. by de Tjikaso, op den rechter oever van de Tjiawi en tusschen de Tjibaregbeg en de Tjisangiri met lengten van resp.: 1380 M, 1200 M en 1000 M. Overigens wordt de bestaande weg gevolgd uitgezonderd kleine verleggingen naby de bruggen.

4o De bestaande Regentschapsweg tusschen de Tjibera en de Tjibaregbeg is onder handen genomen. Hieraan is in verslagmaand f 150.- uitgegeven. In April zal begonnen worden aan het wegdeel drisprong Nagara-Tjibera. De materialen-loods aan de Tjibalengbeng is gereed gekomen en heeft f 105.- gekost. Begonnen aan een materialen-loods van 80 M² aan de Tjibera. *(uitbreiding van f 100.-)*

Aan het onderhoud van het wegdeel Pameungpeuk-K.M.5 (Bangbajang) is niets uitgegeven.

5o Weg Tjisangiri-Pasir Oentjal.

Door gebrek aan teekenaars k^an het lengte-profiel van het wegdeel Tjibabaloekan-Pasir Oentjal niet worden overgelegd. In het concept is de plaats van de verschillende kleine kunstwerken aangegeven.

Een staat van grondverzet is opgemaakt van het wegdeel piket 0⁺⁵⁹⁰
tot piket I⁺³⁴⁰; de ophooging van dit wegdeel is begroot op f2100.

Gedelegeerden zyn accoord gegaan hiermede een begin te maken in
afwachting van de goedkeuring van de Directie, omdat in den Oost-
moesson het grondverzet duurder zal worden. De profielen zyn uit-
gezet; liefhebbers voor dit werk hebben zich reeds aangemeld.

Naby de Tjibadjing (piket IV⁺²⁰⁰) is begonnen met het opzetten van
een materialenloods. *met daghuus.*

Steunmuren zyn gereed gekomen tusschen piket V⁺¹⁰⁰ en de brug
Tjibabaloekan.

Alle bestelde yzeren betonbuisvormen zyn door het Technisch Bureau
en Machinefabriek L.Gout te Bandoeng geleverd. De betonbuizen
Ø 0.40 M voor de K.W.No.29 en No.31 zyn gevormd; men is bezig met
het vormen van de buizen Ø 0.60 M voor K.W.No.30. Op het terrein
de plaats bepaald voor de K.W.No.29, No.30, No.31, No.32, No.33,
en No.34. Met het vormen zal begonnen worden, nadat de vormen zyn
opgevoerd en nadat voldoende materialen (portland-cement, roode
cement en grind) zyn verzameld. De menging vastgesteld op 1 p.c. +
3 roode cement + 5 grind geeft geen bezwaren. Grind uit de Tjiba-
baloekan wordt op de plaats van de kunstwerken geleverd tegen f 2.-
per M³.

De opname van de Tjibadjing is in kaart gebracht.

Meerdere ploegen zyn begonnen met het leggen van de onderlaag op
het wegdeel Tjibabaloekan-Tjidjeroek; in verslagmaand is 669 M
onderlaag ingekocht (zie de overgelegde grafische voorstelling
van den weg Tjisangiri-Pasir Oentjal). In deze grafische voorstel-
ling is in rood aangegeven wat in verslagmaand is ontvangen; zwart
is wat vóór dien tyd is geleverd; 1 mM = 10 M¹ weg. Het ligt in
myne bedoeling om maandelyks zoo'n grafische voorstelling in te
dienen.

Voor het leveren van steenslag voor de bovenlaag tegen f 2.75 per M³ zyn nog geen liefhebbers; wel zyn verschillende aannemers op het werk geweest.

- 6° het wegdeel Tjisangiri-Tjibabaloekan wordt geregeld schoongehouden; de kosten komen ten laste van het onderhoud van den weg Tjisangiri-Pasir Oentjal in 1930.
- 7° aan het ontwerp van een opslagloods te Tjilauteureun is in verslagmaand niet gewerkt.
- 8° de opname van het overbruggingspunt van de Tjipangisikan in Miramare-Oost is in kaart gebracht. Aan het ontwerp van de brug wordt gewerkt; het ontwerp van het houten hangwerk van 14 M spanning wordt opgewerkt, gecalqueerd en begroot. Het hout hiervoor is ingekocht en onder een ^{tijdelijke} houten loods geborgen. Prysopgave en levertijd gevraagd voor de yzeren knoopplaten, voor de lange bouten \emptyset 1" en voor het dakzink. Aan Gedelegeerden verzocht om de yzeren onderbouw van deze brug by Oving te mogen bestellen.
- 9° het ontwerp voor eene woning van den Wnd.Administrateur te Tjimdang is gereed gekomen; de begrooting van kosten moet nog door my worden nagerekend.
- 10° aan het ontwerp van een ziekenzaal te Tjidjeroek is in verslagmaand niet gewerkt.
- 11° de overzichtskaart schaal 1:20000 van de perceelen behoorende by de meetbrieven 1914 No.109 t/m No.113 is gereed gekomen. Bygevoegd de perceelen behoorende by de meetbrieven, gedagteekend Bandoeng, 12 October 1929 No.548 t/m No.550. (de Marokko-concessies).
- 12° naar aanleiding van myn dagboek van 18 Maart jl. zal van de koeliewoning voor 2 gezinnen een verbeterde calque worden gemaakt.
- 13° begonnen is met het verzamelen van het hout voor de 2 gezins-koeliewoningen van de N.V."Buiswerken" te Tjidjeroek.

- 14_o aan het ontwerp van de houten brug over de Tjipangisikan in Miramare-^{West is} Oost ~~is~~ in verslagmaand niet gewerkt.
- 15_o het ontwerp van de uitbreiding van het Directie-gebouw te Tjidjeroek is onder handen.
- 16_o de opname voor de watervoorziening van het emplacement Tjidjeroek is in kaart gebracht; in verband met andere werkzaamheden is geen gelegenheid gevonden aan het ontwerp te werken.
- 17_o voor het uitzetten van de as van den weg Soekamadé-Permissanbaai zyn de noodige calques en blauwdrukken van het ontwerp Bäumer vervaardigd.

Miramare, 3 April 1930.

J. W. van der Borch

Dagboek van Ir.F.W.Th.van Oordt

van 1 t/m 15 April 1930.--

-----oOo-----

1 April

De werkbaas Persang naar de Tjibabaloekan gestuurd ^{om} ~~voor~~ de motorpomp na te zien. Met de auto gereden naar de Tjibabaloekan en nagegaan de door diverse personen gelegde onderlaag. De aannemer Noerhaji werkt met 40 man en van hem kon 295 M' onderlaag worden aangenomen. Voor de steenslag waren nog geen liefhebbers.

Aan de Tjibabaloekan een plaats aangewezen voor de woning van Persang en het terrein laten schoonmaken. De magneet van de motorpomp moet gerepareerd worden; ook aan de lagers van de ^om^ot^or ontbreekt het een en ander. Persang zal morgen naar Garoet gaan ^{om} ~~voor~~ het in orde te laten maken. Met hem geloopt tot piket III + 700 en het werk besp^orken. De plaats van de K.W. No.22 t/m No.28 op het terrein bepaald; aldaar zullen loodsjes worden opgezet en de materialen verzameld. Gewerkt wordt bij de steunmuren en bij K.W. No.30, waar betonbuizen gevormd worden. 's Middags de werkl ijsten van Asdjan ontvangen en deze nagekeken. Met een paar aannemers gesproken over ~~het~~ grondverzet en de levering van steenslag. De heer van den Berg deelde mede, dat het ijzerwerk voor de liggerbrug Tjibabaloekan te Tjilaoeteureun is aangekomen; het vervoeren van de 10 M.lange ijzeren liggers zal volgens hem wel moeite geven. Afgesproken, dat ik op de brug van piket 30 van de bergplaatijzer B.W.G.No.24. Opgesloten voor de grafische voorstelling van Uto. Naart 1930 de reeds in

2 April

inder

- 2 April Met den Chineeschen aannemer van Miramare gesproken over het op -
zetten van een 2 gezins-koelie-woning aan de Tjibabaloekan voor Persang
en aanwijzingen gegeven voor het aanbrengen van vloer en omwanding van
de koeliewoningen van de N.V. "Buiswerken." Met de auto naar Pasir
Oentjal, waar het formeel voor de brug Tjibabaloekan wordt gereed
gemaakt. Doorgereden naar de Tjibabaloekan en aldaar de uitbetaling
gecontroleerd. De branders van roode cement treffen voorbereidingen
voor de 4e. branding. Begonnen is met het verzamelen van grind voor de
bovenlaag. 's Avonds gewerkt aan het dagboek van 16 t/m 31 Maart.
- 3 April Gereden naar Tjimadang en met den heer Wickel gesproken over zijne
woning en over de brug over de Tjipangisikan in Miramare-^{Oost} OOST. Van de
de woning is het ontwerp met begrooting van kosten gereed gekomen. De
begrooting moet nog door mij worden nagerekend, doch gevreesd wordt,
dat een behoorlijke Administrateurs-woning voor f 6500.- niet is te
bouwen, omdat de materialen, uitgezonderd het wildhout, buitengewoon
duur zijn. Volgens den Inspecteur kost de administrateurs-woning te Na-
gara f 38000.- d.i. f 18000.- meer dan in Augustus 1929 van den Admi -
nistrateur vernomen. Voor de woning te Tjimedang zal men moeten rekenen
op een uitgaaf van f 12000.- d.i. voor hoofd- en bijgebouw samen.
Het houtwerk voor de brug Tjipangisikan is onder een loods geborgen om
het wind-droog te krijgen. Het ontwerp van het hangwerk kan spoedig
gereed zijn; een voorstel gedaan om het ijzer voor de onderbouw bij Oving
te mogen bestellen; prijsopgave gevraagd voor de dakbedekking van deze
brug van gegolfd gegalvaniseerd plaatijzer B.W.G.No.24. Opgenomen voor
de grafische voorstelling van Ulto. Maart 1930 de reeds ingekochte on -
derlaag volgens de nieuwe weg-piketten tusschen Pasir Oentjal en Tjidje-
roek. Het leveren van geslagen bergsteen nabij Pasir Oentjal vordert

minder

- 1 April minder goed dan in Februari 1930. Ingekocht de onderlaag gelegd
tusschen Tjidjeroek en de Tjibabaloekan over een afstand van 519 M'.
's Avonds het dagboek van 16 t/m 31 Maart afgemaakt.
- 4 April Voor de Directie en voor den Inspecteur foto's genomen van het werk
door den heer Noordhoek Hegt. Gereden met de auto naar de Tjibabaloe-
kan. Gewerkt wordt aan de steunmuren op den rechter oever van de ri-
vier. Voor K.W. No. 30 zijn 6 betonbuizen gevormd. Tusschen piket V ⁺¹⁰⁰
en piket V ⁺³⁰⁰ wordt de bestaande weg opgehoogd. Te paard tot de
Tjimerak; het paard teruggezonden, omdat het wegens de vloed de Tjisa-
ngiri niet kan passeeren; de Tjimerak is te diep en het vlot te klein
om het paard over te zetten. De Loerah van Tjibaregbeg is genegen over
deze rivier een brug te slaan voor f 300.- Aangezien het vlot moeilijk-
heden geeft bij het overbrengen van de zware onderdeelen van de brug
Tjibabaloekan en van de vaten portland cement, is tot het slaan van
de brug besloten, mede in verband met het transport van de zware, 10 M.
lange liggers van de liggerbrug Tjibabaloekan.
- Bij het schoonmaken van het terrein op den linker oever van de Tjime-
rak is een in-compleet grondboor-toestel gevonden; deze zal dienst
kunnen doen voor het grond-onderzoek voor de bruggen in den weg Pa -
meungpeuk - Tjisangiri.
- 5 April Op den rechter oever van de Tjimerak is de brander van roode cement
begonnen met het graafwerk van den oven.
- 6 April Voor het grondverzet van piket O ⁺⁵⁹⁰ tot piket I ⁺³⁴⁰ bestaat klaar-
blijkkelijk veel animo; de profielen zijn uitgezet. Op het terrein de
plaats bepaald van K.W. No. 4 t/m K.W.No.10; met het opzetten van
loodsjes en met het aanvoeren van de materialen voor deze betonbuis -
duikers kan dus worden begonnen.

Gelooopen

- 4 April Geloopen tot de Tjibalengb²ang; de mandoer Asdjan gewezen op hetgeen nog verricht moet worden aan het wegdeel Tjibaregbeg - Tjibera. o.a. het verbeteren van den overgang van de Tjitjeleng. Besproken het denkbeeld ^{om} ~~voor~~ in de Tjibera een lage dam van rolsteen^{en} te leggen ^{voor het} as - transport. De kosten zullen worden nagegaan. De loods aan de Tjibera wordt ingedekt.
- De Loerah van Bangbajang is begonnen met het onderhoud van den weg. Tjibera-Tjikawoeng; het dek van de brug over de Tjidjambé wordt vernieuwd en geschikt gemaakt voor astransport.
- 9 April Besproken het voornemen om over de Tjikawoeng een noodbrug van klap - perstammen te slaan, welke sterk genoeg is voor een lichte vrachtauto. De Loerah van Bangbajang zal nog nagaan of hij voor f 200.- zoo'n brug kan bouwen. In de loods bij de Tjibalengbeng liggen nog 14 vaten portland cement. Met een taxi naar Garoet. Bij K.M.74 de heer D.van den Berg ontmoet en besproken het transporteeren van de materialen van Tjilaceteureun naar de Tjibalengbeng. Voor bijzonderheden meen ik kortheidshalve te mogen verwijzen naar dzz. schrijven van 5 dezer No. 67 en naar den brief van Gedelegeerden d.d. 9 April j.l. No.42.'s Avonds te Garoet aangekomen.
- 5 April Het werk op kantoor nagegaan; de correspondentie verzorgd; de foto's ⁵ laten ontwikkelen.
- 6 April Begonnen aan de nota van toelichting behoorende bij het ontwerp van de wegverbetering Pameungpeuk-Tjisangiri.
- 7 April Correspondentie gedaan; voor het dagboek eene grafische voorstelling laten maken in 3 voud. Gedelegeerden riepen telefonisch mijn hulp in om copien ^{te} laten maken van meetbrieven. Het teekenpersoneel zal in het begin van de volgende week nagenoeg gereed zijn met de ^{re} galquey ^s van voor

- 7 April van het weg-ontwerp. *Pameungpeuk-Tjisangiri* van ontwerp, dat *Pameungpeuk-Tjisangiri*. Getracht zal worden het copiëeren van de meetbrieven door personeel van andere diensten te laten verrichten. De foto's ontvangen; afdrukken gezonden aan den Inspecteur; 8 foto's gezonden naar de Directie.
- 8 April De tijpe-teekening van een betonbuisduiker kwam gereed; besproken het ontwerp van de brug Tjipangisikan in Miramare-OOST; dat van het houten hangwerk en de detailteekening van de knoopplaten. Het dagboek van 16 t/m 31 Maart 1930 nagelezen en laten tikken.
- 9 April Naar aanleiding van den brief van Gedelegeerden d.d.7 April j.l.No.40 dezen opgebeld om nadere inlichtingen, te verzoeken. Een nota begonnen van de werkzaamheden in de Zuid, welke nota bestemd is voor Opzichter Manupassa.
- 10 April De nota voor Opzichter Manupassa gereed gemaakt. Gewerkt aan de nota van toelichting. 's Avonds de meetbrieven van Gedelegeerden ontvangen.
- 11 April De kaarten van de meetbrieven uitgegeven. Het dagboek van 1 t/m 15 April bijgewerkt. De schets van de uitbreiding van het Directie-gebouw te Tjidjeroek nagekeken en aan den ontwerper de noodige aanwijzingen gegeven.
- 12 April Voor de uitvoering blauwdrukken laten maken van een betonbuisduiker en van de woning van Persang. Gewerkt aan de nota van toelichting van het ontwerp van de wegverbetering Pameungpeuk-Tjisangiri. Het werk op kantoor geregeld.
- 13 April 's Morgens van 6½ uur uit Garoet met de auto vertrokken vergezeld van Mevrouw Christ^offels, van Opzichter Manupassa en van den heer Oostingh, van eene transport-onderneming te Garoet, Met de taxi gereden

13 April

gereden tot de Tjibalengbeng. De heer Oostingh is van meening, dat zeer ^{wel over} veel voor den Regentschapsweg tot de Tjibalengbeng met een vrachtauto voor ~~f 0,60~~ per ton/K.M. kan worden getransporteerd, wanneer de weg droog is. De regenval op 12 dezer bedroeg te Miramare 40 m.M.; de weg Pameungpeuk-Tjibalengbeng was op vele plaatsen zoo zacht, dat volgens de heer Oostingh eene bevrachting van de vracht - wagen met 1 ton voor den weg *funest* zal zijn. Afgesproken ~~is~~ dat de heer O. een proef zal nemen met het transporteren van 5 vaten portland cement (900 K.G.) van Tjilaoeteureun naar de Tjibalengbeng en dat ik in tijd, de heer van den Berg zal verzoeken die vaten af te geven.

Te paard naar de Tjisangiri. Een aannemer is bezig met de bevolking tot overeenstemming te komen ^{over} voor de prijs van klapperboomen voor de noodbrug ^b over de Tjikawoeng. De Bevolking vraagt voor een klapper - boom f 7,50 m.i. een vrij hooge prijs.

De weg driesprong Nagara-Tjibera is door den Loerah van Bangbajang onderhouden; het bruggedek van bamboe van de bruggen Tjidjantaké en Tjidjambe is vernieuwd. De loods aan de Tjibera is ingedekt; de omwanding van bilik moet nog worden aangebracht.

Het wegdeel Tjibera-Tjibaregbeg is door den Loerah van Tjibaregbeg verbeterd; 2 bruggen van bamboe zijn gereed gekomen; de overgang van de Tjitjeleng zal nog verbeterd worden. De Loerah van Tjibaregbeg is bezig met het verzamelen van materialen voor de noodbrug over de Tjimerak.

De mandoer Asdjan lag sedert 4 dagen met hooge koorts te Tjibaregbeg en zal met Opzichter Manupassa meegaan naar Garoet.

Van de Tjisangiri geloopt tot K.M.3,6 van den ondernemingsweg.

Bij

13 April Bij piket I³⁴⁰ was men bezig aan het grondverzet van de ophooging. Vele uitgezette profielen waren vernield door karbouwen. De brander van roode cement aan de Tjimerak was bezig met het vullen van den oven. De brug Tjimerak is uitgezet. Te paard naar de Tjibabaloekan. Voor verschillende kunstwerken zijn betonbuizen gevormd. Tengevolge van den sterken regenval zijn verschillende steunmuren beschadigd. Geloopen naar K.M.8 en bereikt de geleerde onderlaag van den K.M. De motorpomp aan de Tjibabaloekan werkte niet; de magneet moet vernieuwd worden. Een monteur uit Garoet is onderweg. Nabij Tjibabaloekan wordt grint geleverd voor de bovenlaag. De werkbaas-woning staat onder de kap. Bij K.M.8 is steenslag voor den weg geleverd. Met de auto naar Tjidjeroek; en één van de woningen van de N.V. "Buiswerken" is de vloer aangebracht; met de houten omwandeling is men bezig 's Avonds van den Inspecteur vernomen, dat de begroting van Miramare voor 1930 is goedgekeurd en dat de Directie accoord is gegaan met het voorstel de ^{om}aanlegging Tjibaregbeg-Tjisangiri tot uitvoering te brengen en hiervoor te mogen beschikken over een bedrag van f 12000.- De heer van den Berg te Tjilaoeteureun opgebeld en verzocht eventueel met de vrachtauto van den heer Oostingh portland cement te willen meegeven.

14 April Met de vrachtauto naar de Tjibabaloekan. Tengevolge van den zwaren regenval op gisteren (66 m.M.) heeft in de put aan de Tjibabaloekan een groote afschuiving plaats gehad, zoodat de ^om^oetérpomp in de put terecht is gekomen. De pomp er uit gehaald, schoon laten maken en in de loods laten brengen.

Het vlot was weggedreven door de bandjir in de Tjibabaloekan, zoodat

deze

14 April deze rivier niet gepasseerd kon worden. De werkl ijsten op 15 dezer laten afsluiten, aangezien de werkbaas Persang wegens ziekte van vrouw en kind een paar dagen verlof heeft gevraagd. Beide branders van roode cement waren bezig met branden. Getransporteerd is 1,1 ton ijzerwerk van de vakwerkbrug Tjibabaloekan en 7 vaten portland cement. De werkbaaswoning wordt met pannen ingedekt. Geloopen naar K.M.9 en nagegaan de gelegde onderlaag tusschen K.M. 8 en K.M.10; met de auto gereden naar Tjidjeroek. 's Avonds de werkl ijsten van den werkbaas Persang nagekeken.

15 April Met de vrachtauto naar de Tjibabaloekan en de uitbetaling aan de Tjibabaloekan gecontroleerd. Het vlot is opgehaald en het werk op den rechter oever van deze rivier geinspecteerd. Laten aanvangen ^{met} aan het herstellen van de steunmuren. Betonbuizen gevormd voor de volgende kunstwerken.

K.W. No. 25	4 buizen	ϕ 0,60 M.
" " 27	6 "	" 0,40 "
" " 28	6 "	" 0,60 "
" " 29	6 "	" 0,40 "
" " 30	6 "	" 0,60 "
" " 31	6 "	" 0,40 "
" " 32	6 "	" 0,60 "

Van de door Gout geleverde betonbuisvormen zullen naar de Tjimerak worden getransporteerd 2 vormen ϕ 0,40 M, 2 vormen ϕ 0,60 M, 2 vormen ϕ 0,80 M en 2 vormen ϕ 1.- M. bestemd voor het wegdeel Tjisangiri-Tjimerak.

Over eene week ^{kan} ~~zal~~ begonnen worden met het metselen van K.W. No.29 Teruggereden met de auto naar Tjidjeroek en 's middags de werkl ijsten van

15 April van de mandoer Saptai, nagezien en de uitbetaling verzorgd, Ingekocht 460 M' onderlaag en steenslag voor de bovenlaag over een afstand van 70 M' weg.

Gedelegeerden deelden telefonisch mede, dat het ijzerwerk van de brug Tjimerak te Tandjong Priok is aangekomen.

's Avonds het dagboek van 1 t/m 15 April 1930 afgemaakt.

Miramare, 15 April 1930

V. vordt.

niel sikkem !!

Dagboek van Ir. F. W. Th. van Oordt.

8 Mei Bespreking over de veran van 1 t/m 15 Mei, 1930. in uitvoering te Mirasare. -----

9 Mei Met Opzichter Manupassa naar Tjidjeroek en de daveyksche leiding
1 Mei Voor de noodbrug over de Tjimerak f 250.- uitbetaald aan den loerah van Tjibaregbeg; het restant ad. f 50.- zal worden uitbetaald, wan-

10 Mei Met Opzichter Manupassa en den werkbaas van der Laan langs het werk naar de brug versterkt is. Naar aanleiding van eene opmerking van den Inspecteur de Chineesche aannemer gewezen op de scheeve stand van de koelie-woningen van de N. V. "Buiswerken"; 's middags zyn de nachtverblyf voor Opzichter Manupassa; vervolgens naar Paair Centjal woningen recht gezet.

11 Mei Bespreking gehouden met den Chineeschen aannemer over de uitbrei- ding van het Directie-paviljoen te Tjidjeroek. 's Avonds het dag- boek van 16 t/m 30 April bygewerkt.

12 Mei Terug naar Garoet over Tjilaosteureun. Het jaarwerk van de brug Tji-
2 Mei Met den mandoer Asdjan en de metselaarsbaas Saptai besproken de in- merak ligt by de loods; met den opvoer naar de Tjibaregbeg is een deeling van de werkzaamheden besproken in verband met de komst van den werkbaas van der Laan. De werklysten laten afsluiten.

13 Mei Correspondentie gevoerd en het noodige gereed gemaakt voor myne reis
3 Mei De werklysten gecontroleerd.

4 Mei De uitbetaling van de Tjibabaloekean gecontroleerd en van hier ge- naar Soerabaja. ^Anemer Lentze opdracht gegeven de as van de omleg- ging tusschen de Tjisangiri en de Tjibaregbeg uit te zetten en op te loopen tot K.W. 21 om de noodige aanwyzingen te geven.

5 Mei Met den Inspecteur terug naar Garoet. Aan de Tjibaregbeg de werk- onteigeningskaart worden opgemaakt en de staat van grondverzet za- baas van der Laan ontmoet, die op weg was naar het werk. Deze zal reed zyn. Opzichter Manupassa zal zoo spoedig mogelijk naar het werk voorloopig wonen te Tjidjeroek totdat de woning aan de Tjibabaloe- gaan. kan gereed is gekomen.

14 Mei Met de eendsache vertrokken naar Soerabaja en met een taxi door
's Avonds het dagboek van 16 t/m 30 April afgemaakt.

6 Mei Het dagboek laten tikken; de teekenkast uit Batavia ontvangen en op
15 Mei De stukken gereedmakend voor de bespreking met Gedelegeerden te kantoor geplaatst. Begonnen de teekeningen, calques en wit- en blauwdrukken te ordenen.

7 Mei Met Opzichter Manupassa de stand van de werken in uitvoering bespro- ken en dit in een verslag vastgelegd. Alle duplicaten van de werk- lysten aan hem gegeven.

- 8 Mei Bespreking over de verantwoording van de werken in uitvoering te Miramare.
- 9 Mei Met Opzichter Manupassa naar Tjidjeroek en de dagelyksche leiding van de werkzaamheden aan dezen overgedragen.
- 10 Mei Met Opzichter Manupassa en den werkbaas van der Laan langs het werk tot de Tjibabaloekan. De leegstaande woning van den hoofdmandoer te Tjidjeroek zal in orde gemaakt worden voor werkbaaswoning tevens nachtverblyf voor Opzichter Manupassa; vervolgens naar Pasir Oentjal (einde van den weg).
- 11 Mei Naar de Tjibabaloekan en geloopt tot de Tjisangiri ten einde de details der werkzaamheden met Opzichter Manupassa te bespreken.
- 12 Mei Terug naar Garoet over Tjilaoeteureun. Het yzerwerk van de brug Tjimerak ligt by de loods; met den opvoer naar de Tjibalengbeng is een begin gemaakt.
- 13 Mei Correspondentie gevoerd en het noodige gereed gemaakt voor myne reis naar Soerabaja. Opnemer Lentze opdracht gegeven de as van de omlegging tusschen de Tjisangiri en de Tjibaregbeg uit te zetten en op te meten. Alvorens aan het grondverzet te kunnen beginnen, moet eene onteigeningskaart worden opgemaakt en de staat van grondverzet gereed zyn. Opzichter Manupassa zal zoo spoedig mogelyk naar het werk gaan.
- 14 Mei Met de eendaagsche vertrokken naar Soerabaja en met een taxi door naar Malang.
- 15 Mei De stukken ^{de} ger~~de~~pleegd voor de bespreking met Gedelegeerden te Soerabaja op 16 dezer.-

G A R O E T, den 14en Juni 1930.-

110

met 2 bylagen.

Dagboek van Ir. F.W.Th. van Oordt
van 16 t/m 30 April 1930

- 16 April Een foto genomen van een 2 gezin-köliewoning te Tjidjeroek (front-aanzicht). Met de auto naar de Tjibabaloekan; de werkbaas-woning, welke intusschen is ingedekt, gefotografeerd. Eigenaardig is het, dat met den werkbaas Persang ook zyne mandoers het werk hebben verlaten. Ook heeft Persang zyn hebben en houden meegenomen. De mandoer Sapt^a gelast om de metselaars en koelies te conc^entreeren op het repareeren van de beschadigde steunmuren. De mandoer Marta geplaatst by de ophooging tusschen Tjisangiri en Tjimerak. De cement-brander by de Tjimerak was bezig met het vullen van den oven. Ten gevolge van het hoge water in de Tjisangiri k^o het paard deze rivier niet passeeren terwyl de taxi eveneens niet over de Tjikaso kon komen. Ondergeteekende heeft dus van de Tjibabaloekan tot de Tjikaso moeten loopen. De loerah van Bangbaj^ang f 50.- betaald voor het onderhoud van het wegdeel driesprong Nagara - Tjibera. Aanmerkingen gemaakt op de herstelling van de bruggen Tjidjambé en Tjidjantaké. 's Middags tegen 6 uur te Garoet aangekomen.
- 17 April De vervo^aardigde calques van de ruil-aanvraag van Miramare laten collationeeren; deze worden verkleind op eene schaal 1:20000. en op de overzichtskaart opgedragen. De teekenaars zyn bezig aan de calques van het ontwerp van de wegverbetering Pameungpeuk-Tjisangiri. De correspondentie verzorgd.
- 18 April Als op den 17en ; 's middags vry- afgegeven. Het dagboek laten tikken.
- 19 April Met den Inspecteur naar Tjilaoeteureun en het yzerwerk van de liggerbrug Tjibabaloekan nagegaan. Te Pameungpeuk den Heer van

D van den Berg gesproken over het transport met zyn vrachtauto. Ten slotte stelde de heer van den Berg voor om voor f 1.- per ton/KM. te vervoeren; na een maand zal hy nagaan of hy met deze prys kan toekomen. Met het oog op het aankomen van het yzerwerk van de Tjimerak en aangezien portland - cement noodig is zoowel voor de bruggen als voor de betonbuis-duikers ben ik met deze hooge prys accoord gegaan. Vermoed wordt dat ten slotte de opvoer van de bouwmaterialen in eigen beheer genomen zal moeten worden.

20 April Het dagboek van 1 t/m 15 April nagekeken en verzonden.

21 April De correspondentie verzorgd; de blauwdrukken van de meetbrieven van de ruil - aanvraag van Miramare laten nazien. Gewerkt aan de nota van toelichting behorende by het ontwerp van de wegverbetering Pameungpeuk - Tjisangiri; de calques, welke nog niet zyn gewitdrukt nagezien en laten verpakken.

22 April Besprekingen met een aannemer betreffende het grondverzet piket + 590 tot piket I + 340 (ophooging), het leggen van de onderlaag en de levering van steenslag voor de bovenlaag. Hy gaat naar Tjibatoe om volk te halen en zal einde dezer op het werk zyn. Van de kaarten behorende by de meetbrieven Miramare I t/m V zullen calques voor myn archief worden gemaakt. Blauwdrukken laten maken van het lengteprofiel van het wegdeel Tjibabaloekan - Pasir Oentjal voor het dagboek van 16 t/m 30 April jl. terwyl de situatie van den weg Tjisangiri - Pasir Oentjal (schaal 1 à 2000) verkleind zal worden tot eene schaal 1:20000 ten einde een overzicht van den weg te krygen. De 7 blauwdrukken in tweevoud van de ruil - aanvraag van Miramare naar Gedelegeerden laten zenden. Opzichter Manupassa zal het ontwerp van den duiker *Ran. W. No. 20* in den weg Tjisangiri - Tjibabaloekan opmaken. Het werk op kantoor geregeld en om 10 uur met een taxi naar Bandoeng vertrokken. By Merrem & La Porte geïnformeerd naar directe levering van een motorpomp; men

zou eene combinatie opstellen, welke ik op de terugreis in werking zal kunnen zien. By Carl Schlieper geïnformeerd waar^{om} ik nog geen offerte van de motorpomp heb ontvangen. Men had myne aanvraag doorgezonden naar het kantoor te Weltevreden en men zou de firma verzoeken een van de heeren naar my te verwijzen. Van 16 calques van het ontwerp van de wegverbetering Pameungpeuk - Tjisangiri witdrukken in 6 voud laten maken by de lichtdruk - inrichting "Argus" en op spoed aangedrongen.

Met den laatsten trein naar Weltevreden.

23 April Besprekingen met Gedelegeerden over de volgende onderwerpen:

1° ter hand gesteld de 7 meetbrieven van de ruil - aanvraag; het copieëren van de kaarten heeft f 25,50 gekost; de calques blyven in myn archief, zoodat ten allen[tyde] beschikt kan worden over blauw- en witdrukken. Hiervan zyn voor Gedelegeerden gemaakt blauwdrukken in tweevoud, welke gisteren zyn afgezonden.

In myn archief zyn momenteel aanwezig

a calques behorende by de meetbrieven gedagteekend Bandoeng ^{12 Oktober} 1929 No. 548, No. 549 en No. 550 (Marokko perceelen)

b calques behorende by de meetbrieven gedagteekend Bandoeng, ^{4 Februari} 1930 No. 59, No. 60, No. 61 en No. 62 (teruggegeven stukken van de erfpachtsperceelen behorende by de meetbrieven gedagteekend Bandoeng, ^{20 Maart} 1914 No. 110, No. 111, No. 112 en No. 113, de z.g. Miramare- perceelen)

c calques behorende by de meetbrieven gedagteekend Bandoeng, ^{4 Februari} 1930 No. 63, No. 64 en No. 65 (de ruil aanvraag) terwyl calques worden gemaakt van de kaarten behorende by de meetbrieven gedagteekend Bandoeng, ^{20 Maart} 1914 No. 109, No. 110, No. 111, No. 112 en No. 113, de perceelen Miramare I t/m V.

Van deze perceelen wordt een overzichtskaart schaal 1:20000 gemaakt;

antwoorden

het concept aan Gedelegeerden getoond; de ligging van de verschillende perceelen is op deze kaart duidelyk aangegeven. Hiervan ontbreken de Goenoeng Santjang - perceelen (ook wel de Petel - gronden genoemd). Voor het completeeren van de overzichtskaart zou ik gaarne de meetbrieven van deze perceelen voor een paar weken willen hebben.

20 aan Gedelegeerden ter hand gesteld het door den bouwkundige Fryn opgemaakt ontwerp van het huis van den Beheerder te Tjimadang. In de begrooting is hiervoor uitgetrokken een bedrag van f 6,500.-; de opgemaakte begrootingen sluiten op een eindcyfer van

vóór het hoofdgebouw	f 9000.-
" " bygebouw	<u>" 3000.-</u>
Totaal	f12000.- d.i. f 5500.-

meer dan hiervoor uitgetrokken. De redenen hiervoor ^{an} zyn de hooge eenheidspryzen uitgezonderd het hout en ~~met~~ ^{vooral} de hooge loonen (zie ook myn dagboek van 3 April jl.) Moet worden vastgehouden aan het uitgetrokken bedrag van f 6500.-, dan zal men hiervoor kunnen zetten eene woning van het type van de bestaande woningen voor employé 's op Miramare met een pannen dak. Deze oplossing zal men later betreuren, omdat het onderhoud van die woningen kostbaar is. De gelegenheid voor den bouw is gunstig, omdat voor den bouw van de brug Tjipangisikan in Miramare - Oost een werkbaas te Tjimadang geplaatst moet worden en deze tevens belast kan worden met den bouw van de woning. De woning is geheel van wildhout en wordt met pannen ingedekt.

30 aan Gedelegeerden ter hand gesteld een blauwdruk van de knoopplaten van de brug Tjipangisikan in Miramare- Oost voor de prysaanvraag van Lindeteves.

40 Gedelegeerden nemen aan, dat ook de suppletoire begrooting.

(zie dzz. schryven d.d. 13 *Januari 1920* No. 6.) is goedgekeurd, zoodat

begonnen kan worden aan de volgende werken:

- a bouw van een brug over de Sjoepangroihem van Miramare-West
- b uitbreiding van het Directie-gebouw te Tjidjeroek
- c bouw van een badkamer en W.C. te Tjidjeroek

4 Gewerkt wordt aan de uitbreiding van het Directie - gebouw te Tjidjeroek; het ontwerp met begrooting van kosten kan spoedig worden ingediend. Maatregelen zullen genomen worden voor den bouw van een badkamer met W.C. by de Administrateurswoning te Tjidjeroek. Gedelegeerden gaan accoord met het voorstel om de Westzyde van deze woning de ~~galerij~~ ^{galerij} te verbreden met \pm 2 M. Vernomen dat de Directie de bouw van een ziekenzaal met verbandkamer te Tjidjeroek heeft overgelaten aan het inzicht van Gedelegeerden, van den Inspecteur en van ondergeteekende. Aangezien Gedelegeerden neutraal t/o van dit werk staan, zal het tot stand komen hiervan afhangen van het overleg met den Inspecteur. Aangezien er op het moment geen gelegenheid op Miramare bestaat, waar de dokter de zieken kan onderzoeken en helpen (dit gebeurt in de materialen - loods te Tjidjeroek, waar onvoldoende ruimte en licht is), terwyl er ook geen gelegenheid is om besmettelijke zieken te isoleeren en te verplegen, meen ik een ernstige waarschuwing hier te mogen laten ~~he~~ren. Op het gebied van hygiënische verzorging van de werklieden zyn de eerste stappen gedaan met den bouw van goede woningen. Laat de Directie ook zorg dragen voor de koelies, die in den dienst van de onderneming ziek zyn geworden.

5° mededeeling gedaan, dat het ontwerp van de wegverbetering Pameungpeuk - Tjisangiri wacht op het tikken van de nota van toelichting van kosten en van het gereedkomen van de witdrukken. Deze laatste moeten nog bygewerkt worden. Gedelegeerden verzochten om een doorslag van de nota van toelichting.

6° aan Gedelegeerden verzocht een jong Opzichter voor het kantoor te

mogen aanstellen op een salaris van f 200.- 's maands maximum. De uitvoering neemt zooveel tyd van my in beslag, dat het project-werk in de verdrukking komt. Het ligt in myne bedoeling om dezen Opzichter voor het project-werk op te leiden en by ziekte van Opzichter Manupassa, die in Mei naar de Zuid zal gaan, dezen te vervangen by de uitvoering. Voor de duikers en kleine bruggen in den weg Tjisangiri - Pasir Oentjal moeten ontwerpen worden gemaakt; de bruggen in den weg Pameungpeuk - Tjisangiri moeten omgewerkt worden en ik ^{twijfel} ~~terwyl~~ niet, of ook voor de ondernemingen in Oost - Java zullen op myn kantoor ontwerpen moeten worden opgemaakt. Ik constateer alleen eene uitbreiding van myne werkzaamheden; uitbreiding van het kantoor - personeel moet daarmede gelyken tred houden.

7° de typiste heeft 4 maanden tot voldoening van den Inspecteur en van my gewerkt, waarom ^{zij} voorstellen haar salaris met ingang van Mei a.s. te brengen op f 75.- 's maands.

Het tikwerk voor den Inspecteur is niet verminderd, zooals Gedelegeerden in Januari jl. veronderstelden; Gedelegeerden gaan ^(met bezettingen en met) hiermede ~~ac-~~ coörd.

8° medegedeeld, dat op de aanvraag van een 4" of 5" centrifugaal pomp direct gekoppeld aan een bezine - motor slechts 2 offerten zyn binnen gekomen. De offerte van Becker is te duur, terwyl Lindeteves een 3" centrifugaal aanbiedt; dat by Schlieper is aangedrongen op het spoedig indienen van eene offerte en dat ik te Bandoeng eene bespreking heb gehouden met Merrem & La Porte over deze levering. Toestemming gevraagd om zoo noodig het toegestane bedrag van f 2000.- te mogen overschryden, daar ^f op het oogenblik het werk aan de brug Tjibabaloekan niet opschiet, omdat de put niet afgemaald kan worden ten gevolge van het ontbreken van een krachtige, betrouwbare pomp. Ook ^{de} Ruhaak zal worden aangedrongen op het spoedig indienen van hun offerte.

90 besproken het transport met de vrachtauto van Tjilaoeteureun naar de Tjibalengbeng en medegedeeld, dat de heer van den Berg genegen is de goederen voorloopig te vervoeren tegen f 1.- per ton/ K.M. of f 13.- per ton van Tjilaoeteureun tot de Tjibalengbeng. Na een maand zal de heer v.d. B. mededeelen of hy tegen deze prys verder zal kunnen vervoeren.

Het transport per vrachtauto Tjilaoeteureun - Pameungpeuk (afstand \pm 6.7 K.M.) kost f 0,40 per ton/ K.M. = f 2,68 per ton zoodat betaald moet worden voor het transport per vrachtauto Pameungpeuk - Tjibalengbeng f 13.- + f 2,68 = f 10,32 per ton (afstand 6.3 K.M.) overeenkomende met f 1,64 per ton/ K.M. d.i. ⁴ maal meer dan op den weg Tjilaoeteureun-Pameugpeuk. Per ~~vrachtauto~~ ^{meromuch} wordt op het oogenblik betaald f 0,125 per pikol/ K.M. = f 2,25 per ton/ K.M.; dit transport is dus per ton/ K.M. f 0,61 duurder dan met de vrachtauto.

Vermoed wordt dat de heer v.d. B. over een maand weer zal beweren, dat hy met de bedongen prys niet is uitgekomen en trachten zal de prys op te zetten, terwyl ik van meening ben, dat wy met een prys van f 0,60 per ton/ K.M., gerekend over den weg Tjilaoeteureun - Tjibalengbeng in eigen beheer zullen uitkomen. Gedelegeerden zyn huiverig het transport in eigen beheer te nemen en geven den raad eerst nog aan te zien, wat de heer v.d. B. over 1 maand zal doen. Betreffende de bestelling van 130 vaten portland cement voor de betonhuis duikers tusschen de Tjisangiri en de Tjibabaloekan, zal ik trachten deze te plaatsen by den heer v.d. B. tegen f 12,70 per vat geleverd aan de Tjibalengbeng.

100 Gedelegeerden deelen mede, dat betreffende de subsidie voor de wegverbetering Pameungpeuk - Tjisangiri met de onderneming Nagara overeenstemming is verkregen; het noodige zal gedaan worden om samen met deze onderneming het wegdeel Pameungpeuk - driesprong Nagara te onderhouden en te verbeteren. Medegedeeld dat het wegdeel driesprong

Nagara - Tjibaregbeg door my wordt onderhouden, waarvoor ik de hulp heb ingeroepen van de loerah's van Bangbajang en van Tjibaregbeg.

11° verzoekt om assen wielen te mogen inkoopen om een mallejan te vervaardigen voor het vervoer van de lange zware liggers van de liggerbrug Tjibabaloekan; hiervoor zal prysopgave worden gevraagd.

12° aangezien de begrooting is goedgekeurd, zal begonnen moeten worden o.m. aan de werken te Tjidjeroek, terwyl de weg - aanleg Tjibabaloekan Pasir Oentjal in een sneller tempo zal worden uitgevoerd. De aanstelling van den werkbaas Tan te Tjidjeroek op een salaris van f 200.- 's maands kan hierom niet langer worden uitgesteld. Gedelegeerden gaan hiermede accoord; de kosten komen ten laste van de in uitvoering zijnde werken.

13° Gedelegeerden deelen mede, dat de Directie van meening is, dat een loods te Tjilaoeteureun voorhands niet noodig is.

14° Gedelegeerden de foto's van het werk laten zien.
Tegen half 12 ~~naar~~ naar Ruhaak, die my mededeelde dat myne aanvraag is doorgezonden naar het Soerabaja - kantoor en dat verzoekt zal worden de offerte zoo spoedig mogelyk in te dienen. Intusschen liet men my een 4" centrifugaalpomp, direct gekoppeld aan een Conord-benzine-motor, opgesteld op een onderstel op wielen, zoodat het geheele toestel gemakkelyk is te vervoeren. Ruhaak heeft reeds 2 van deze toestellen geleverd aan de Ned: Ind. Steenkolen Handel My te Tandjong Priok; aan welke My. verzoekt zal worden of ik de pomp in werking mag zien. Capaciteit van de pomp en de prys zyn naar wensch; het gewicht is \pm 250 K.G. en het geheel gemakkelyk te vervoeren.

Om 12 uur een bespreking gehouden met den heer Schuak van Carl Schlieper, die beloofde 's middags eene aanbieding te maken voor een motorpomp "Mosela" van 4", een type, dat my bekend is en dat onlangs aan

den Provinciale Waterstaat te Tasikmalaja is geleverd.

's Middags vernomen, dat een "Mosela" pomp niet meer in voorraad was; men bood aan om voor ^{f 1000} op de eigen werkplaatsen een aggregaat samen te stellen bestaande uit een centrifugaalpomp en een motor, waar ik weinig voor voel.

Bespreking met den Heer Fryn betreffende het ontwerp van de uitbreiding van het Directie - gebouw te Tjidjeroek en aangedrongen op het gereed-komen van de houtstaat, aangezien het hout gezaagd en gedroogd moet worden. By een Chineesch meubelmaker de teekeningen-kast bekeken; deze kost f 100.- (inclusief verpakking en transport naar de S.S. te Batavia); het werk ziet er goed uit. Er kan nu orde gebracht worden in de chaos van teekeningen en calques op het kantoor te Garoet.

24 April Bespreking met Gedelegeerden betreffende de volgende onderwerpen:

1° het gereedkomen van de bruggen over de Tjibabaloekan en de Tjimerak mag gesteld worden op eind 1930 behoudens "force majeure" t.w. een zeer natten Oostmoesson.

2° het kantoor-personeel bestaat uit.

de Europeesche opnemer Lentze daggeld f 7.-

" Inl. " Soenandar

(sedert 24 Febr: jl. werkzaam op de

onderneming Soekamadé) f 90.- p. maand

de Inl: opnemer Kromo " 60.- " "

" " teekenaar " 30.- " "

" " " " 30.- " "

de typiste Mevr: Kneefel, die het tik

werk verzorgt ook voor den Inspecteur " 60.- " "

Bovendien worden de bouwkundige ontwerpen uitbesteed aan den Heer

A. Fryn te Weltevreden; het opwerken, calqueeren en begrooten van de

inclusief een overbruyging van de Tjikago.

brug - ontwerpen zyn uitbesteed aan den Heer F. Kneefel te Garoet.

Voor de uitvoering van de werken voor Miramare zyn in dienst genomen de gepensioneerde Opzichter der B. O. W. F.K. Manupassa (sedert half Maart jl.) *of* f 400.- p. maand; de werkbaas Th. R. Persang (sedert 1 April jl.) *of* f 150.- p. maand; de hoofdmandoer Asdjan (sedert Nov: 1929) *of* f 90 p. maand. Voorstellen om meerdere werkbazen in dienst te nemen mogen verwacht ~~en~~ worden, wanneer de uitvoering in een verder stadium is gekomen (zie ook naar het dagboek op 23 dezer)

30 de begrooting van Miramare voor 1930 besproken; het geheele bedrag zal in 1930 niet verwerkt worden; na 1 Juli 1930 zal eene raming worden gemaakt, welk bedrag in dit jaar zal worden verwerkt.

40 Gedelegeerden deelen mede, dat de foto's behoorende by het rapport over de haven van Tjilaoeteureun niet door de Directie zyn ontvangen. Ge-tracht zal worden een 2^e stel foto's op te zenden.

50 bespreking betreffende de opname voor een waterkracht - installatie op de onderneming Dewatta; de kosten van deze opname worden door my geschat op \pm f 1000.-, mits geen uitgebreide opname noodig zal blyken. Gedelegeerden zullen my hierover nog nader berichten.

60 voor de levering van het yzerwerk van de liggerbrug Tjibabaloekan kan aan Ruhaak een bedrag van f 383,46 worden uitbetaald (zie ook dzz.schryven d.d. 21 April jl. No. 77).

70 het dakyzer voor de brug Tjipangisikan in Miramare Oost kan by Linde-tes worden besteld.

80 Gedelegeerden verzoeken om een afschrift van de verklaring op **z**egel van de onderneming Nagara aan den Regenschapsraad van Garoet.

Gedelegeerden zyn bevreesd, dat de bydrage van f 20000.- door Nagara zal gegeven worden wanneer de Regentschapsweg Pameungpeuk - Tjisangiri wordt verbeterd volgens het plan van den Provinciaalen Waterstaat dus inclusief eene overbrugging van de Tjikaso. In het plan van f 80000.- wordt deze rivier door een lagen dam van rolsteen gepasseerd (kosten

± f 5000.-) Het is nu de vraag of Nagara voor dit plan van f 80000.- eene bydrage van f 20000.- wil geven.

In het plan van f 80000.- is wel opgenomen de volgende verbeteringen:

bouw brug Tjiawi	geschat op	f 10000.-)	10000
" " Tjipe ^u tjang	" "	" 5000.-)	5000
" " Tjibarengkok	" "	" 5000.-)	
" " Tjipaäs	" "	" 6000.-)	
verbetering overgang Tjikaso"	"	" 5000.-	
	Totaal	f 31000.-	
	10% onvoorzien g	" 3000.-	
	samen	f 34000.-	

waarby nog komt de kosten van verbetering van den bestaanden weg te rekenen op ± f 20000.- uit te voeren in de jaren 1931 t/m 1935 (dit laatste is by de bespreking met Gedelegeerden door my over het hoofd gezien). Het is nu de vraag of Nagara ook voor het plan van f 80000.- een bydrage van f 20000.- zal willen geven.

De kosten van de brug Tjikaso raam ik op	± f 20000.-
" " " " omlegging <i>ad d. d. n.</i>	± f 15000.-
samen	± f 35000.-

in welk geval bespaard wordt^{en} de kosten voor de verbetering van de overgang Tjikaso ad ± f 5000.-

Aangezien de brug niet in of dicht by de bestaande overgang van de Tjikaso is te bouwen, moeten de beide werken nl: brug en weg - omlegging samen tot stand komen (zie ook myne nota betreffende de verbinding van Miramare d.d. /2. Augustus 1929)

90 Gedelegeerden vroegen toelichtingen betreffende myne verantwoording van _____, welke mondeling zyn gegeven en bevestigd by daz. schryven d.d. _____ No.

Daarna met Ruhaak naar Tandjong Priok en een Conord motor met centrifugaalpomp in werking gezien; de ^{N.}I. S. H. M. is over deze pomp-aggre-

gaat zeer tevreden en ook my komt de werking zeer eenvoudig voor. Het gering gewicht en de wyze van opstellen op het onderstel lykt my byzonder geschikt voor ons doel. De prys van het aggregaat is f 657.-; hierby komen **mog** de kosten van zuig- en persleiding met de noodige koppelingen; zoodat de geheele installatie geen f 900.- zal kosten. Onbegrypelyk is het groote prysverschil in de verschillende aanbiedingen. Na ruggespraak met Gedelegeerden het aggregaat voor Miramare aangekocht en 's middags de hulpstukken besproken, welke op de werkplaats te Soerabaja ^{oo} d~~er~~ Ruhaak spoedigst zullen worden **a**angemaakt.

's Middags van den Heer A. Fryn ontvangen de hout~~s~~staat voor de uitbreiding van het Directie - gebouw te Tjidjeroek.

's Avonds eene bespreking gehouden met den heer C.L. van den Akker van den Technischen Dienst van den Dienst van Volksgezondheid, die genegen was de ontwerpen op te maken voor een ziekenzaal te Tjidjeroek en voor ~~aan~~ te leggen drinkwatervoorzieningen. Deze gaf den raad Gedelegeerden te verzoeken voor voorlichting betreffende de keuze van waterwinning en eventueele zuivering daarvan zich te wenden tot den Hoofdinspecteur van de D.v.G. aangezien die dienst die voorlichting gaarne en tegen geringe kosten geeft (verwezen wordt ^{a.m.v.} naar myn dagboek van ^{12.11.1929} ~~6 Februari 1929~~ ³⁰)

Het is bekend

- 1° dat op last van den Inspecteur putten zyn gegraven te *Miramare*
 - 2° dat eene primitieve dus onbetrouwbare watervoorziening bestaat voor de Administrateurswoning te Tjidjeroek (zie myn dagboek van 6 Februari jl.)
 - 3° dat onder de geëmployeerden gevallen van dysenterie voorkomen, zoodat verondersteld mag worden dat deze ^{zich} ook ^a ~~zullen~~ voorkomen onder het volk.
- Het bovenstaande mondeling overgebracht aan Gedelegeerden (zie ook dzz. schryven d.d. *18 April j.l.* No. *80*); de offertes betreffende de motorpomp aan Gedelegeerden ter inzage gegeven en het voorstel gedaan tot aankoop van vaste waschtafels en waterclosets voor het Directie - gebouw

25 April

te Tjidjeroek. Naar pryzen geïnformeerd by Lindeteves, Geisler Bothe, Stokvis en by de Concurrent; de bestelling gegund aan Stokvis, die by ongeveer gelyke prys betere modellen aanbod en wel voor.

3 waschtafel grootte No. 2 . . . Personnel à f 50.-

2 waterclosets . . . " " " " 30.-

(zie dzz. bestelbrief d.d. April jl. No.)

's Middags per spoor vertrokken naar Bandoeng.

26 April Het dagboek van 16 t/m 30 April jl. bygewerkt. Moeite gedaan by den Districts - Ingenieur alhier om in bruikleen of in huur een wegwals te te krygen. Hy verwees my naar het Hoofd van het 3^e District te Cheribon omdat alle wegwalsen uit de Preanger daarheen zyn gezonden. Merrem & La Porte medegedeeld, dat ik geslaagd ben met het inkoop van een motorpomp. De werkbaas Tan, bestemd voor Tjidjeroek, opgezocht; deze is reeds naar Garoet ver^otr^okken. Een abituriënt van de K.W.S. opgezocht voor de vacature van kantoor - opzichter; deze persoon is momenteel in tyd; dienst van de Provincialen Waterstaat en zal wel niet willen overgaan.

27 April Het dagboek van 16 t/m 30 April bygewerkt 's Middags met een taxi naar Garoet. 's Avonds de correspondentie verzorgd.

28 " Bespreking met den Inspecteur en afgesproken om samen den 29sten naar Miramare te reizen. Het werk op kantoor geregeld; al het personeel was bezig met het bywerken van de witdrukken van het ontwerp van de wegverbetering Pameungpeuk - Tjisangiri bestaande uit ³⁷bladen. De werkbaas Persang heeft Opzichter Manupassa geschreven, dat hy niet meer terug zal komen, omdat hy bang is ziek te worden. Ik heb Persang doen weten, dat ik geen genoegen neem met zyne manier van handelen en verwacht, dat hy op het kantoor te Garoet zal komen, aangezien ik over deze zaak nog een laatste woord met hem wil spreken. De werkbazen Tan en van der Laan aangeschreven om met 1 Mei a.s. in dienst te komen; eerstgenoemde

komt op Tjidjeroek en laatstgenoemde aan de Tjibabaloekan. De hoofdmandoer Asdjan heeft verlof gekregen naar Keboemen te gaan, daar een naaste bloedverwant by een brand is verongelukt. Het werk aan de Zuid dryft op de mandoer Saptai. Personeel voor de uitvoering is hard noodig; de metselaarsbaas Madja ligt nog steeds ziek te Garoet.

's Avonds eene bespreking over de omgewerkte ontwerpen van de bruggen Tjibalengbeng, Tjidjantaké en Tjidjambé (plan van f 80000.-) welke begin Mei gereed zullen komen.

Naar aanleiding van de bespreking met Gedelegeerden op 24 dezer onder 80 zullen de ontwerpen van de bruggen Tjipeutjang, Tjiawi en Tjibera worden omgewerkt. ^{de ontwerpen van} Aangezien (de brug Tjipaäs en ^{van} de duiker Tjibarengkok omgewerkt moeten worden tot bruggen met doorgaande liggers, moet hieraan eene berekening voorafgaan. Mevr: Kneefel zal het overtikken van de begrootingen van de bruggen voor het ontwerp van de wegverbetering Pameungpeuk - Tjisangiri voortzetten. De blauwdruk van het lengte - profiel van den weg Tjisangiri - Pasir Oentjal is gereed gekomen (wegdeel Tjibabaloekan - Pasir Oentjal) voor het dagboek van 16 t/m 30 April jl. By Lindeteves blauw muskietengaas besteld voor 2 muskieten - kamers (Tjiawi en Tjibabaloekan).

De opnemer Kromo komt begin Mei te Miramare voor de opname van de duikers en bruggen in den weg Tjisangiri - Pasir Oentjal; de ontwerpen met begrootingen van kosten hiervan moeten worden opgemaakt voor de uitvoering.

29 April Met den ⁿInspecteur om 7 uur 's morgens naar Pameungpeuk vertrokken; van hier met de Ford naar de Tjikawoeng. Alle betonbuis-vormen zyn naar het werk verzonden. By de loods aan de Tjibalengbeng liggen van de vakwerkbrug Tjibabaloekan ^{de meeste} nog (knooppunten en 1. einddwarsdrager. De heer D van den Berg heeft nog 15 vaten portland cement.aangevoerd. Het transport met de vrachtauto stagneert, omdat tengevolge van de regens de Regentschapsweg Pameungpeuk - Tjisangiri te zacht is. Aan

het verbeteren van het wegdeel Tjibera - Tjibaregbeg is zoo goed als niets gedaan door den loerah van Tjibaregbeg. Spoedig zal begonnen worden aan het meetwerk van de omlegging tusschen de Tjibaregbeg en de Tjisangiri.

De ophooging van piket 0 ^{+ 590} tot piket I ^{+ 340} is goed opgeschoten, niettegenstaande van de 1ste ploeg grondverzetters van 18 man allen met koorts naar hun dessa ^{zijn} terug gegaan; een 2^e ploeg heeft een wegdeel van 80 M' ter hand genomen.

Op de plaatsen van de kunstwerken zyn loodsjes gezet om portland-cement en roode cement te verzamelen. De betonbuis ~~van~~ ^{vormen} zyn aangevoerd en maatregelen genomen om betonbuizen te gieten voor de buisduikers K.W.No. 8, No. 9 en No. 10. De roode-cement-brander aan de Tjimerak is bezig de oven uit te halen; spoedig zal hier roode-cement worden geleverd. Over de Tjimerak is door den loerah van Tjibaregbeg een noodbrug geslagen voor f 300.-; de communicatie tusschen beide oevers van de rivier is hierdoor zeer verbeterd en het transport over de nieuwen weg profiteert tevens hiervan. De loods op den linker oever van de Tjimerak is verder met welits ingedekt. Gereed zyn gekomen de betonbuizen voor K.W.No. 25 en No. 33; die van K.W.No. 26 worden gevormd.

Men is bezig met het opzetten van de steunmuur by piket IV ^{+ 800}; de andere steunmuren zyn hersteld. De betonbuisduikers K.W.No. 29, No. 30 en No. 31 zyn onder handen.

Aan de brug Tjibabaloekan is wegens gemis aan een krachtige pomp niet gewerkt. Op den rechter oever van de rivier is een materialen - loods gebouwd. De woning voor den werkbaas is nagenoeg gereed gekomen. Vele ploegen zyn bezig met het leggen van de onderlaag tusschen K.M. 8 en K.M. 10. Voor de bovenlaag wordt steenslag verzameld tusschen K. M. 7 en K. M. 8. Van de Tjibabaloekan met de auto naar Tjijeroek.

30 April

Met de auto van Tjidjeroek naar K.M. 10 en de gelegde onderlaag en de verzamelde steenslag voor de bovenlaag geïnspecteerd.

Gewezen op het plaatsen van kantsteenen voor de onderlaag verharding.

De steenslag moet gemeten worden en wel 8 maten per 10 M' ¹⁰¹⁴ ~~1013~~; maximum grootte 5 cm. De werkbaaswoning aan de Tjibabaloekan moet beter worden afgewerkt.

Voor de buitenzijde zal solignum worden gebruikt om het hout te conserveeren. De betonbuizen voor K.W.No. 26 zijn gevormd; begonnen met het vormen van betonbuizen voor K.W.No. 34. Geïnspecteerd het leggen van de buisduikers K.W.No.29, No. 30 en No. 31. By de noodbrug Tjimerak aanwijzingen gegeven om deze brug te versterken. Aangezien gerapporteerd is, dat 2 nieuwe ploegen grondverzetters op het werk zijn aangekomen, is daarheen gelopen om met de ploegbazen over het werk te praten. Inderdaad zijn 35 grondverzetters aan het werk gegaan. Op den terugweg op het terrein de plaats bepaald van de K.W.No. 13, No.15 No. 16, No. 17 en No. 21 en aan den mandoer Saptai aanwijzingen gegeven voor het treffen van voorbereidende maatregelen voor den bouw van de grootere kunstwerken tusschen de Tjimerak en K.W.No. 22. Aan Saptai een premie van f 7,50 toegekend voor het gepresteerde werk in de 2^e helft van verslagmaand. Met de auto terug naar Tjidjeroek.

Stand van de werkzaamheden op Ult^o April 1930

De werkbaas Persang heeft den 15^{en} April het werk verlaten met eenige dagen verlof; den 28sten bericht gekregen, dat hy niet meer terug zal komen. De werkbaas van der Laan aangeschreven, dat hy 1 Mei a.s. in dienst kan treden.

De werkbaaswoning aan de Tjibabaloekan kan betrokken worden; moet nog worden afgewerkt. By Lindeteves muskietengas besteld voor 2 klamboekamers.

Op den rechter rivieroever een materialen loods opgezet voor inkoop

van roode cement. Linker landhoofd. Ten gevolge van grooten regenval op 14 dezer is de motorpomp in de put geschoven; deze pomp uit de put gehaald, schoongemaakt en in de loods geborgen. Voor deze motorpomp moet een nieuwe magneet worden ingekocht. Van de Directie machtiging gekregen een nieuwe motorpomp te mogen aankopen. Deze pomp den 24sten dezer by Ruhaak te Weltevreden gekocht; de zuig - en persleiding worden te Soerabaja aangemaakt.

In verslagmaand is dit werk niet gevorderd wegens het gemis van een krachtige pomp om de put af te maken.

Ten gevolge van regens in het boven - stroomgebied waren de waterstanden in de rivier tamelyk hoog. In verslagmaand is 42 M³ roode cement geleverd. De ~~prys~~ prys van de kalk gebracht op f 15.- per M³ geleverd op de verschillende werken van de Tjimerak tot de Tjibabaloekan.

Yzeren vakwerkbrug. Aan de Tjibalengbeng liggen nog alle kisten, 24 knooppunten en 11. eindwarsdrager tot een gewicht van 10 ton.

Liggerbrug. Het yzerwerk zal naar Pameungpeuk vervoerd worden, waar de leuning en het onder-windverband gereed gemaakt zullen worden.

Voor het transporteeren van de 10 M lange liggers zal een mallejan worden gemaakt.

20 Brug Tjimerak.

De materialenloods op den linker oever is nagenoeg met welits ingedekt. By het schoonmaken van het terrein naby de brug is een in - compleet grondboortoestel gevonden. Een noodbrug over de rivier is geslagen; deze is ^{nu} om gemak voor het transport langs den nieuwen weg. De 1^e branding is geslaagd; spoedig zal begonnen worden met de levering van roode cement.

Met het uitzetten van deze brug wordt ^{waacht} gemaakt op de komst van Opzichter Manupassa. Onder de koelies heerscht malaria.

Yzeren vakwerkbrug. Deze is den 24sten April jl. te Tjilaoteureun aangekomen; het aantal colli's klopt met de verpakkingsslyst. Van den toestand, waarin het yzerwerk zich na ontschepping bevindt, zal een rapport worden opgemaakt.

30 Weg Pameungpeuk - Tjibaregbeg (Tjisangiri)

Het ontwerp van de verbetering van dezen weg is nagenoeg gereed gekomen volgens de eischen van het Hoofd van den Provincialen Waterstaatsdienst. Gewerkt wordt aan de nota van toelichting en de begrooting van den weg; de witdrukken worden bygewerkt. Het ontwerp bestaat uit 37 bladen teekeningen.

40 Weg Pameungpeuk - Tjisangiri (plan f 80000.-)

De Directie verleende machtiging over een bedrag van f 12000.- te beschikken voor de omlegging tusschen de Tjibaregbeg en de Tjisangiri. In Mei zal de as van deze omlegging worden uitgezet, een ont-eigeningskaart worden opgemaakt en dwarsprofielen van het terrein worden opgenomen voor de berekening van het grondverzet.

De ontwerpen van de bruggen Tjibalengbeng, Tjidjantaké en Tjidjambé worden omgewerkt tot bruggen 3 M tusschen de leuningën. Verwacht wordt dat deze ontwerpen met de begrootingen van kosten in begin Mei gereed zullen komen. Daarna zullen omgewerkt worden de ontwerp-en van de bruggen Tjipeutjang, Tjiawi en Tjibera.

Vorbereidende maatregelen getroffen voor het verbeteren van de overgangen over de Tjikasó, de Tjikawoeng en de Tjisangiri.

50 Onderhoud. Regentschapsweg. Pameungpeuk - Tjibaregbeg.

Aan het onderhoud van den weg driesprong Nagara - Tjibera is f 50.- uitgegeven. Het dek van de bamboebruggen Tjidjantaké en Tjidjambé is hersteld. Voor het slaan van een noodbrug over de Tjikawoeng tegen een prys van f 200.- zyn geen liefhebbers te vinden.

Aan het onderhoud van het wegdeel Tjibera - Tjibaregbeg is in ver-slagmaand niets gedaan.

De materialen-loods aan de Tjibera is gereed gekomen.
Aan het onderhoud van het wegdeel Pameungpeuk - K.M. 5 (Bangbajang)
is niets uitgegeven.

60 Weg Tjisangiri - Pasir Oentjal.

Het lengte - profiel van het wegdeel Tjibabaloekan - Pasir Oentjal
wordt hierby overgelegd; hierin is aangegeven de plaats van de te
bouw kunstwerken. De weg Tjisangiri - Pasir Oentjal is 14,38 K.M.
lang.

Het bruggedek van de Tjibabaloekan is ontworpen op + 7.84 t/o van
het nulpunt by Tjigodek (Pameungpeuk). De weg stygt tot K.M. VII
constant; op dit punt heeft de weg eene hoogte van + 102.42 M.

De gemiddelde helling tusschen K.M.VI en K.M.VII is 6% of $\frac{1}{17}$;
de ware helling van $\frac{1}{11}$ komt voor van K.M. VII tot K.M. VII

Weggedeelten met kleine hellingen komen voor van K.M.VII tot
K.M.VII + 900, van K.M.VIII + 120 tot K.M.VIII + 210, van K.M.VIII + 400
tot K.M.VIII + 530 en van K.M.VIII + 640 tot K.M.VIII + 760.

Daar tusschen stygt de weg onder sterke helling tot eene hoogte van
+ 133.72 M by K.M.VIII + 900.

Tusschen K.M.VIII en K.M.IX vertoont het lengte-profiel een klein
kleine contrahelling, om van K.M.IX + 150 tot K.M.X + 150 te stygen van
+ 157.09 M naar + 195.51 M d.i. onder eene gemiddelde helling van 6%
of $\frac{1}{17}$.

Van K.M.X + 150 tot K.M.XI + 700 (emplacement Tjidjeroek) vertoont het
lengteprofiel 4 contrahellingen, omdat de weghoogte op die plaatsen
wordt bepaald door zadels.

By K.M.XI + 700 ligt de weg op + 207.30 M Van hier daalt de weg om de
Tjidjeroek te passeeren. Na dit riviertje gepasseerd te hebben,
stygt de weg eerst onder een sterke helling van 7% of $\frac{1}{15}$ (van
K.M.XII + 100 tot K.M.XII + 450) en daarna onder geringe helling om by

K.M.XII ^{+ 840} eene hoogte van ^M + 227.90 ^M te breiken. Onder flauwe helling^{en} daalt de weg een weinig om de Tjikolomberan te passeeren. Vervolgens stygt de weg onder sterke helling naar het hoogste punt by K.M.XIII ^{+ 850} gelegen op ^M + 268.96 ^M; tusschen K.M.XIII ^{+ 200} en K.M.XIII ^{+ 800} is de gemiddelde helling 6% of $\frac{1}{17}$. Onder flauwe helling en daalt de weg naar het eindpunt (K.M.XIV ^{+ 380}) op een hoogte van + 264. ^M

Ofschoon in dit wegdeel zware hellingen voorkomen, is het vertikaal alignement zeer wel aan te houden, aangezien het transport van de onderneming in hoofdzaak in dalende richting zich zal bewegen.

Aan de ophooging van den weg tusschen K.M.O ^{+ 590} en K.M.I ^{+ 340} wordt gewerkt door 4 ploegen grondverzetters; van de 1ste ploeg van 18 man is geen één meer op het werk; allen zyn met koorts naar huis vertrokken. Nieuwe ploegen moeten worden aangevoerd. De ophooging van ^{K.M.} piket I tot ^{K.M.} piket I ^{+ 90} is gereed gekomen. Op het terrein de plaats bepaald van K.W.No. 4 tot K.W.No. 10 en voorbereidende maatregelen getroffen voor het vormen van de betonbuizen.

Op het terrein de plaats bepaald van de K.W.No. 13, No. 15, No. 16, No. 17, No. 21, No. 22 en No. 23; voorbereidende maatregelen laten treffen voor het vormen van de betonbuizen.

Materialloodsen laten opzetten voor K.W.No. 14 en by K.M.II ^{+ 850}.

De opnamen van K.W.No. 19, K.W.No. 20 en K.W.No. 24 zyn in kaart gebracht; de ontwerpen kunnen worden opgemaakt. By K.M.II ^{+ 850}

zal roode cement worden gebrand voor de duikers K.W.No. 18, No. 19 en No. 20 en aangrenzende betonbuisduikers.

De materialenloods by de Tjibadjing K.W.No. 24 moet worden ingedekt. Alle betonbuisvormen zyn naar den weg Tjisangiri - Pasir Oentjal opgevoerd.

De noodige betonbuizen zyn gevormd voor K.W.No. 25 t/m K.W.No. 33;

die voor K.W.No. 34 worden gevormd. De betonbuisduikers K.W.No. 29, No. 30 en No. 31 worden gemetseld. De steunmuren zyn hersteld; die by K.M.IV ^{+ 800} is onderh^{an}ouden evenals de ophooging tusschen K.M.V ⁺⁵⁰ en K.M.V ⁺³⁰⁰.

In verslagmaand is de onderlaag ingekocht van 974 M' weg en steenslag voor de bovenlaag voor 430 M' weg (zie de grafische voorstelling) Er is meer animo voor het leveren van steenslag.

De woning voor den werkbaas aan de Tjibabaloekan is nagenoeg gereed gekomen en kan betrokken worden. De werkbaas Persang heeft medege-deeld, dat hy niet meer terug zal komen. In de 2^e helft van April zyn de werkzaamheden geleid door de hoofdmandoer Asdjan en de baas - metselaar Saptai. De werkbaas van der Laan aangeschreven om zoo spoedig mogelyk in dienst te komen.

Muskietengaas besteld voor klamboe - kamers. Onder het werkvolk heerscht veel malaria.

7° de weg Tjisangiri - Pasir Oentjal wordt geregeld onderhouden.

8° de opslagloods te Tjilaoeteureun zal tot nader uitgesteld worden.

9° het ontwerp van de brug over de Tjipangisikan in Miramare - Oost is nog niet gereed gekomen; wel dat van het hangwerk van 14 M. spanning. Besteld zyn ~~de onderbouw~~ de knoopplaten en bouten en het dakzyzer.

10° het ontwerp voor de woning van den Wd. Administrateur te Tjimadang is met Gedelegeerden besproken. Begrooting van kosten sluit op een eindcyfer van f 12000.- nl: f 9000.- voor het hoofdgebouw en f 3000. voor het bygebouw. Eene behoorlyke Administrateurswoning is voor minder niet te bouwen. De raming van f 6500.- is veel te laag, omdat de eenheidspryzen voor Tjimadang hoog zyn. De beslissing van de Directie zal worden ingeroepen.

- 11° betreffende den bouw van een ziekenzaal te Tjidjeroek zal overleg worden gepleegd met den Inspecteur.
- 12° aan de overzichtskaart schaal 1:20000 van de perceelen, waaruit Miramare bestaat, zyn toegevoegd de perceelen van de ruil-aanvraag. De kaarten behoorende by de meetbrieven van de Goenoeng Santjang perceelen zyn aan Gedelegeerden opgevraagd. Als dan is de overzichtskaart gereed.
- 13° door het teekenwerk van het ontwerp van de wegverbetering Pameungpeuk - Tjisangiri is de verbeterde calque van een 2 gezins-koeliewoning blyven liggen.
- 14° aan het ontwerp van de houten brug over de Tjipangisikan in Miramare - West is in verslag maand niet gewerkt.
- 15° het ontwerp van de uitbreiding van het Directie - gebouw te Tjidjeroek wordt opgewerkt, gecalqueerd en begroot. De houtstaat is gereed gekomen; met het verzamelen van het hout kan begonnen ^{worden}
- 16° Gedelegeerden verzocht om deskundige voorlichting van den Dienst van Volksgezondheid betreffende winning en eventueele zuivering van het water voor de verschillende emplacementen te Miramare, Daarna kan voortgewerkt worden aan het ontwerp van de watervoorziening van het emplacement Tjidjeroek.
- 17° het uitzetten van de as van den weg Soekamadé - Permissenbaai zal in Mei worden geinspecteerd.

G A R O E T, 5 Mei 1930

J. 100. Ph. van Bouda